

IZ GENERALNE KURIJE

Živjeti i naviještati evanđelje	118
---------------------------------------	-----

OKRUŽNO PISMO O. PROVINCIJALA

Svoj braći Provincije u domovini i inozemstvu	123
---	-----

IZ TAJNIŠTVA

Izveštaj sa definitornog sastanka održanog u Splitu 3. rujna	125
Položili prve privremene zavjete	125
Primljeni u novicijat	126
Položio svečane zavjete	126
Fra Domagoj Runje obranio doktorsku tezu iz biblijske teologije	126
Otpušten iz Reda	127
Izveštaj sa sastanka Vijeća za duhovni život	127
Zapisnik sjednice JKPM OFM Imotski, 10.- 11. lipnja 2007.	128
Termini duhovnih vježbi i Dan Provincije 2008.	132
Blagoslov Franjevačke kuće i posveta crkve sv. Ante u Šibeniku - Šubićevcu.	132

IZ ŽIVOTA PROVINCIJE

Prvi jednostavni zavjeti	134
Sedmorica zamijenila sedmoricu	134
Mješoviti zbor mladih župe Gospe od Zdravlja u Potravlju	135
Mješovit zbor Gospe od Zdravlja u Drnišu i na Visovcu	136
Proslava 100. obljetnice gradnje crkve Sv. Jeronima na Gljivu (1907.-2007.)	137
Proslava 30. obljetnice svećeničkog ređenja	139
Blagoslov novoobnovljene crkve i krizma u Danilu	142
Proslave u imotskom samostanskom okružju	143
SINJ: Velika Gospa 2007.	145
Obljetnica pogibije fra Stanka Bradarića i fra Milana Lapića	149
Izvešće o edukaciji fra Ivana Markovića, člana udruge KLAS, o edukaciji u SAD-u	149
Neka život pobjeđuje uvijek i svugdje gdje žive Hrvati	152
Župsko slavlje u Sindelfingenu	153
Hvala s. Rozariji Čurić	155

USUSRET 800. OBLJETNICI REDA

EVANGELIZACIJA U FRANJEVAČKOM DUHU	156
--	-----

NAŠI POKOJNICI

† Fra Ljubo Muslim	166
† Ivan Vlašić	172
† Božo Čavka	172

Živjeti i naviještati evanđelje

Pismo Generalnoga ministra i definatorija za svetkovinu sv. Franje

Draga braćo i sestre,
Gospodin vam dao mir!

S posebnom radošću i zahvalnošću pripremamo se proslaviti svetkovinu svetoga Franje Asiškoga. Svetkovina 2007., naime, poprima posebno značenje zbog slavlja *milosti početaka*, koje nam danas, slijedeći put obraćenja našega oca sv. Franje, pomaže živjeti «jasno i smjelo» naš poziv i poslanje. Kako je već običaj, svake godine mi, vaša braća iz generalnog definatorija, izabiremo jedan od *prioriteta* šestogodišta kako bismo podijelili zapažanja i razmišljanja. Ove godine kao prioritet izabrali smo evangelizaciju i misije.

U surječju osamstote obljetnice, godina 2007. potiče nas da se osmjelimo živjeti evanđelje, sjećajući se dvaju događaja po kojima naš otac sv. Franjo postade svjestan da ga je Gospodin pozvao da živi po evanđelju našega Gospodina Isusa Krista: susret s Rospelom u crkvi Sv. Damjana te susret s evanđeljem poslanja.

Krenuti od Krista u misije u crkvi i svijetu

Susret s Rospelom u crkvi Sv. Damjana dio je početka Franjina crkvenog poslanja. Gospodinov poziv: «Idi, popravi moju kuću, koja se, kako vidiš, sva ruši» (2Čel 10), sveti Franjo je razumio kao proročko i crkveno poslanje, pridonoseći tako obnovi života Crkve. Sv. Bonaventura sažima i tumači Franjino crkveno poslanje: «Onako kao što su bile popravljene tri građevine, pod vodstvom ovog svetog čovjeka, tako se obnovila Crkva na tri načina: načinom života, Pravilom i Kristovim naukom što ih je on ponudio» (LM II,8).

Drugi događaj na koji želimo podsjetiti Franjin je susret s evanđeljem poslanja, što ga je on slušao za vrijeme mise u Porcijunkuli. Franjo se osjeti pogođen evanđeoskim ulomkom slanja apostola dva po dva, bez ičega, kako bi naviještali mir, kraljevstvo Božje i pokoru. Nalazeći jasan odgovor na evanđeosko Kristovo traženje, Siromašak odgovara: «To želim, to tražim, to žudim svim srcem činiti» (1Čel 22). Franjo, pun radosti, žuri, pobjeđujući svako otezanje, provesti vjerno to što je čuo. U susretu s Riječju on otkriva poziv biti glasnik evanđelja, žeđ za evangeliziranjem, za polaskom u misije. Nakon što je dopustio da bude sam evangeliziran, da se obrati evanđelju, mijenja odijelo i način življenja, osjeća se poslanim u svijet kako bi sa svima podijelio ono što je po milosti primio. Kao što je

Isus poslao svoje učenike na sve strane, tako i Franjo, nakon što je primio prve drugove, šalje ih dva po dva na četiri glavne strane svijeta. Uvjeren kako je pozvan za sveopće poslanje, ne stavlja granice svjedočanstvu i naviještaju Kraljevstva Božjega. U pismu svoj braći Franjo objašnjava tu svijest o sveopćem vjerovjesničkom poslanju: «Priklonite uho svoga srca i pokorite se glasu Sina Božjega... jer vas je zato poslao u cijeli svijet da riječju i djelom svjedočite za njegov glas i svima obznanite da je svemoguć samo on» (PR 6-9).

Sjećati se sa zahvalnošću i obnavljati danas svoj zanos

U slavlju *milosti početaka* željeli bismo se sjetiti s beskrajnom zahvalnošću veoma bogate povijesti vjerovjesništva i evangelizacije franjevacu tijekom osam stoljeća života. Zahvalni smo franjevcima koji ostaviše svoje zemlje, počevši od našega oca i brata Franje, i postadoše bližnji drugima – drugim narodima, drugim jezicima i kulturama – kako bi propovijedali pokoru, svjedočili Isusa Krista, naviještali mir i Kraljevstvo Božje riječima i djelima. Zahvalni smo onim franjevcima koji, po primjeru sv. Franje u njegovu susretu sa sultanom, stvoriše od jednostavne nazočnosti, susreta i tihog svjedočenja prvi oblik evangelizacije, postavljajući tako osnove za misije *ad gentes*. Zahvalni smo svim onim franjevcima koji bijahu stvaralački u evangelizaciji te dadoše izvorni doprinos, u različitim područjima, pred potrebama osoba i naroda, suočavajući se bez straha s prilikama lihvarstva, nasilja, bolesti, pomanjkanja odgoja. Zahvaljujemo iznad svega Gospodinu za sve one koji dadoše svoj život za naviještaj Radosne Vijesti. Sva ta naša braća tijekom osam stoljeća povijesti ostaviše nam baštinu bogatu i prepunu naputaka za naše današnje evangelizacijsko poslanje. Pozivamo stoga svu braću da se sjete povijesti vjerovjesništva i evangelizacije u vlastitoj jedinici, u stavu zahvaljivanja i priznanja za svjedočanstvo vjerovjesnika, dopuštajući da nas propita kako bismo obnovili vlastiti vjerovjesnički zanos.

Osjećamo potrebu na poseban način oživjeti početni zanos i vjerovjesnički žar Franje i njegovih drugova; «obnoviti svoj osobni i bratski život, u životnom surječju našega vremena» (*Milost početaka*, str. 18); ponovno zadobiti misionarsku svijest da smo poslani cijelom svijetu kako bismo svjedočili i navijestili Kraljevstvo Božje. Želimo prihvatiti i ostvariti poslanje Crkve što ga je izrazio Ivan Pavao II. u svojoj poruci Generalnom kapitulu iz 1991., kad nam je, pozivajući se na zgodu s Inocentom III., rekao kako je razlog postojanja našega Reda biti poslani u misije (usp. *Poruka generalnom kapitolu*, 1991, 5).

Ta nas je tvrdnja poslije potakla na razmišljanje, kao Manja braća i u suglasju s Crkvom, o našem poslanju i na isticanje bitnih obilježja današnje

franjevačke evangelizacije u svijetu. Obvezali smo se čitati i tumačiti znakove vremena. Nastojali smo živjeti na obnovljen način svoj poziv. Odredili smo se kao *kontemplativno-bratstvo-u-poslanju* (usp. PVR 2001.), u svijetu koji se mijenja, naglašavajući tako osobitost svoje karizme i njezin smisao. Izabrali smo, u bratskom razlučivanju, neke prioritete kako bismo iskazali i usmjerili svoj život i njegove djelatnosti. Uvjereni smo kako su za obnovu našega vjerovjesničkoga zanosa potrebni radost vjere, svetost u bratstvu, evanđelje življeno i navješteno riječima i djelima. Taj nas je novi zanos gurnuo i sili nas na putove dijaloga s Gospodinom, među nama, s ljudima, s vjericima svih vjeroispovijedi i kultura i prema zaboravljenim mjestima, gdje su život i mir ugroženi.

Ponovno sagledati oblike svoje nazočnosti i evangelizacije

Tijekom osamsto godina povijesti Red je izrazio svoj evangelizacijski poziv u pluralizmu nazočnosti i oblika u misijama *ad gentes*, kao i na području pastoralnog služenja u Crkvi te djelima zalaganja za ljude. Na putu osamstote obljetnice pozvani smo u ovoj godini vrjednovati život i poslanje, nazočnosti i oblike evangelizacije, kako bi se stvorili provincijski nacrti koji će dovesti do stvarnih i proročkih odabira, u svjetlu iščitavanja stvarnosti u kojoj živimo, evanđelja, Pravila, Generalnih konstitucija i statuta te prioriteta Reda. Sve nas to treba pripremiti za nove oblike evangelizacije; za novu raspoloživost za misije *ad gentes*; za stvarne odabire u korist pravde, mira i očuvanja stvorenoga; za pothvate u korist ekumenskog, međuvjerskog i međukulturološkog dijaloga. Došao je trenutak za ozbiljno i duboko razlučivanje o našim nazočnostima i ministerijalnim djelatnostima kako bismo provjerili odražavaju li naš proročki poziv redovnika i naš poseban identitet Manje braće u novim prilikama Crkve i svijeta.

Na izvanrednom generalnom kapitulu 2006. nastojeći odgovoriti na pitanje: «Gospodine, što želiš da učinimo, kao manja braća, danas?», vidjeli smo da je naš poziv biti bratstvo manjih, koje čine klerici i neklerici, poslano da evangelizira. Po primjeru učenika iz Emausa prešli smo put međusobnog dijeljenja u društvu uskrslog Gospodina, kako bismo otkrili znakove života i izazove koji nas pozivaju na obraćenje i na pretemeljdbu našega života i poslanja. Postajemo svjesni kako naša evangelizacije treba nadići obilježje “čuvanja” s obzirom na novu evangelizaciju, ponovno zadobivajući središnjost vjere, gledajući mnoštvo krštenih i ne-evangeliziranih, brinući se za veliku pokretljivost naroda i čudesnu pojavu selilaca, dopuštajući da nam postane izazov veliko zgušnjavanje naroda u gradovima. Kao što Pastir traži izgublenu ovcu

i mi smo potaknuti ići u susret osobama u njihovim različitim osobnim, obiteljskim i društvenim stvarnostima.

Obnoviti kakvoću života i poći od vjerovjesničkog zanosa

Ne možemo izgubiti iz zrenika da se središte našega poslanja i evangelizacije nalazi u svjedočenju evanđeoskog života. Većma od vjerovanja u strategije i tehnike, trebamo biti živo evanđelje, priopćavati iskustvo životvornog susreta s evanđeljem, s Kristom raspetim i uskrsnim. U tom smislu, obnovljeni vjerovjesnički zanos moći će pomoći svakom bratu i bratstvu Reda da obnovi kakvoću života. Franjo je u Porcijunkuli, čim je otkrio da je istinski Isusov učenik i njegov svjedok, njegov "misionar", odmah promijenio način odijevanja i života kako bi mogao poći i navijestiti obraćenje srca i ljubav Božju. To je dalo njegovoj riječi kristalnu prozračnost koja je izravno doticala ljudska srca.

Naše riječi bit će prazne ne bude li ih pratila dosljednost našega života, a svako istinsko franjevačko vjerovjesništvo ima potrebu za skladnim stilom života. I zato što je – a Franjo nas tomu poučava – poslanik izraz same poruke, njegov je život prvi sadržaj njegova vjerovjesništva. Svjedočanstvo, makar i šutljivo ali istinsko, naš je prvi način misionarskoga bitka u svakom dijelu svijeta. Franjo je mogao živjeti s tolikom neposrednošću evanđeoski i apostolski život, jer je osobno susreo Krista, u Riječi u Porcijunkuli i Raspelu u crkvi Svetog Damjana, i osjetio je da ga je on "poslao" u svijet kao prve učenike.

Stalna i njegovana blizina s Gospodinom korijen je i snaga našega vjerovjesništva. Što više Bog nastanjuje naše srce, to ga više možemo podijeliti s drugima. Ivan Pavao II. rekao je naime kako je vjerovjesništvo mjera naše vjere! A Gospodin koji je već u srcu ne prestaje govoriti svakomu: «Idi, popravi moju kuću». Kako ne odgovoriti smjesta i zanosno na obnovljeno Isusovo odašiljanje?

Draga braćo i sestre! Da bismo povratili kakvoću našem životu i novi zamah našem vjerovjesništvu, u prigodi svetkovine našega oca svetog Franje uprimo oči u Raspelo svetog Damjana, kako bismo čuli upozorenje, ovaj put upućeno svima nama: «Idi, popravi moju kuću». Idi, "obnovi" svoj život; pođi i postani pomni sluga naroda Božjega i cijelog čovječanstva.

Nakon zadržavanja pod raspelom u Svetom Damjanu, pred kojim poput Franje možemo naučiti putove i stil vjerovjesništva, uputimo se u Porcijunkulu kako bi nas zahvatilo evanđeosko poslanje vjerovjesništva te bez zadržke i gorljivosti potpišimo: «To želim, to hoću, to žudim činiti».

Neka Gospodin blagoslovi naše nakane i naše želje. Majka milosrđa, Djevica koja je postala Crkva, neka nam dade da začnemo i donosimo duh evanđeoske istine. Neka nam sv. Franjo pomogne da zadobijemo mudrost za raspoznavanje i volju da ostvarimo «svetu i pravu zapovijed» Gospodinovu.

Rim, 17. rujna 2007.

Blagdan rana našega oca Franje

Vaša braća iz definatorija:

Fra José Rodríguez Carballo, ofm (Min. Gen.)

Fra Francesco Bravi, ofm (Vic. Gen.)

Fra Amaral Bernardo Amaral, ofm (Def. Gen.)

Fra Ambrogio NguyenVanSi, ofm (Def. Gen.)

Fra Finian McGinn, ofm (Def. Gen.)

Fra Jakab Várnai, ofm (Def. Gen.)

Fra Vallecillo Martín Miguel J., ofm (Def. Gen.)

Fra Mario Favretto, ofm (Def. Gen.)

Fra Šime Samac, ofm (Def. Gen.)

Fra Cabrera Herrera Luis Gerardo, ofm (Def. Gen.)

Fra Juan Ignacio Muro Aréchiga, ofm (Def. Gen.)

Fra Séan Collins, ofm (Sec. Gen.)

Prot. 097972

Svoj braći Provincije u domovini i inozemstvu

Draga braćo!

U prigodi blagoslova kamena temeljca za zgradu našega Klerikata u uvali Trstenik, 14. srpnja 2005., pred braćom i prisutnim uzvanicima izjavio sam: «...prošlo je osam godina otkako su braća kapitularci, okupljena na Provincijski kapitul 1997. godine, donijeli odluku o preseljenju Klerikata iz Makarske u Split; šest je godina prošlo otkako je to preseljenje u Split ostvareno i otkako postoji *Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu* na kojem rade naša subraća profesori i studiraju naši bogoslovi. No, to preseljenje donijelo je i danas ima svoje poteškoće. Profesori, kao što je poznato, žive dijelom u Splitu, dijelom u Makarskoj i Sinju, dok je Klerikat nakon preseljenja u Split bio smješten dvije godine u hotelu «Lavčević», a nakon toga se preselio kod časnih sestara Milosrdnica u Bribirsku 10, gdje se nalazi i danas. K tim poteškoćama pridodajem onu najtežu i krucijalnu, a to je odvojenost života profesora i studenata, što nije u duhu i tradiciji Franjevačkog reda. I upravo ta težnja za potrebnim i franjevačkim Pravilom propisanim zajedništvom života – kad je u pitanju Klerikat – postao je prioritet provincijalne uprave. U vrijeme provincijala dr. fra Jure Brkana kupljeno je zemljište, a nakon toga se, korak po korak – išlo s pribavljanjem svih potrebnih dozvola od vjerskih i državnih vlasti i s izradom projekta. I tako...stigosmo do današnjega dana, do blagoslova kamena temeljca na kojem će – s velikom čežnjom iščekuju to sva braća u Provinciji – u dogledno vrijeme stajati zgrada Klerikata Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja i pod njezinim krovom opet biti ujedinjeni profesori i studenti i kao takvi predstavljati temeljni kamen Provincije...ne dvojim da će se zgrada Klerikata u nastajanju završiti u predviđenom vremenu i da će se iz nje, kad sve bude dovršeno, širiti duhovni, kulturni, te Bogu, Crkvi i hrvatskom narodu ugodni miomiris mira i dobra; da će to biti kuća molitve; da će biti dom reda i rada, uvijek i trajno *Ad maiorem gloriam Dei*».

Pred nešto više od dvije godine tako sam govorio i tome se nadao. Kad danas prolazimo *Poljičkom cestom* vidimo da naše nade nisu bile uzaludne, da je naše povjerenje u sve dobre, radišne i stručne ljude koji su na Klerikatu radili imalo svoga smisla i učinka i da Klerikat uskoro očekuje svoje buduće stanare.

Osim Klerikata, u potkrovlju samostana sv. Frane u Imotskom izgradili smo i drugi odgojni zavod u našoj Provinciji: *Postulaturu* za kasnija zvanja. Iz godine u godinu pristiže nam sve veći broj takvih mladića. Ove ih godine

ima osam. To će biti prva generacija postulanata koji će useliti u nove prostorije Postulature. Taj dom života, reda, rada i molitve u franjevačkom duhu blagoslovit ćemo 3. listopada ove godine.

Uz ova dva značajna odgojna zavoda, tu je i treći važni objekt – Franjevačka kuća, pastoralni centar i crkva sv. Ante na Šubićevcu u Šibeniku – koje ćemo 15. studenoga ove godine svečano blagosloviti i posvetiti.

Draga braćo! Ovi materijalni zahvati nisu plod nekakvoga hira nego su pozornica naše sadašnjosti i naše budućnost na kojoj neće nastupati glumci nego «putnici i pridošlice» (1Pt 2,11) koji se osposobljavaju ili su već osposobljeni da idu ususret napuštenima i bolesnima, rubnima i potrebnima našega vremena noseći im Radosnu vijest i svoje živote na poklon.

Budući da se nalazimo u milosnom vremenu priprave 800. obljetnice odobrenja Pravila i ustanove našega Reda, neka nam dovršetak ovih objekata bude poticaj za još veću povezanost, jaču solidarnost, bratsku susretljivost i evanđeosku gorljivost. A njihovim stanarima kuće molitve, reda i rada iz kojih će se «širiti duhovni, kulturni, te Bogu, Crkvi i hrvatskom narodu ugodni miomiris mira i dobra»!

Fra Željko Tolić, *provincijal*

Izveštaj sa definitorijskog sastanka održanog u Splitu 3. rujna

Sastanak Provincijskog definitorija održan je u prostorijama Provincijalata u Splitu 3. rujna 2007. godine.

Dnevni red:

1. Primjedbe na zapisnik
2. Provincijalov izvještaj
3. Pristigli dopisi
4. Priprema za kapitul
5. Razno

Nakon prihvaćanja zapisnika o. Provincijal je podnio izvještaj za razdoblje od prošlog definitorijskog sastanka. Upoznao je članove definitorija o susretu simpatizera Franjevačkog reda Europe u mjesecu kolovozu u Assizu na kojem je sudjelovalo uz Framu i Hrvatsko kulturno društvo iz Graba pod vodstvom fra Duška Botice.

Nakon provincijalovog izvještaja, definitorij je zaključio da se svoj braći do 2009. godine omogući hodočašće u Assiz.

Potom su pročitani i razmotreni svi pristigli dopisi. Pod ovom točkom je fra Milan Lapić pridružen samostanskoj obitelji u Omiš.

Pod točkom Priprema za kapitul predložene su službe za predstojeći kapitul 2007. i utvrđen dnevni red istoga.

Izvanredna definitorijska sjednica o Klerikatu održat će se 27. rujna s početkom u 9.00 sati u prostorijama Provincijalata.

Sastanak je završio u večernjim satima 3. rujna.

Položili prve privremene zavjete

7. srpnja 2007. godine na Visovcu su fra Marijo Glavaš, fra Šimun Markulin, fra Antonio Mravak, fra Ivica Perica, fra Bernard Šarić, fra Ivan Vuletić i fra Ivan Žugo, završivši godinu novicijata, položili prve privremene zavjete u ruke o. Provincijala.

Dok im čestitamo i molimo svemogućeg Boga da ih obdari svetom ustrajnošću, ujedno ih preporučamo braći u molitve.

Primljeni u novicijat

14. srpnja 2007. godine na Visovcu je fra Petar Milanović Trapo, vikar Provincije primio u novicijat sedmoricu postulanata: fra Antu Bešlića, fra Hrvoja Bulata, fra Miju Grbešu, fra Maria Lemu, fra Zvonimira Pulića, fra Kristijana Šilića i fra Stipu Vukadina.

Dok im čestitamo i molimo svemogućeg Boga da ih obdari svetom ustrajnošću, ujedno ih preporučamo braći u molitve.

Položio svečane zavjete

U nedjelju, 16. rujna 2007. u crkvi Gospe Ružarice u Vrlici, fra Ivan Režić položio je svečane redovničke zavjete u ruke fra Ante Akrapa, definitora, u nazočnosti svjedoka fra Domagoja Runje i fra Marka Durana.

Dok fra Ivan iskreno i bratski čestitamo, ujedno molimo Svemogućeg Gospodina da mu, po zagovoru Blažene Djevice Marije i svetog oca Franje, udjeli obilje mira i dobra na putu koji je izabrao.

Fra Domagoj Runje obranio doktorsku tezu iz biblijske teologije

Fra Domagoj Runje, obranio je 19. lipnja ove godine na Papinskom Sveučilištu 'Antonianum' u Rimu doktorsku tezu iz biblijske teologije s temom 'The People of God in the Temple Scroll' (*Božji narod u Hramskom Svitku*).

Hramski Svitak (11Q19) je kumranski spis pisan u obliku Božje objave Mojsiju na brdu Sinaju. Sadržaj mu je većinom paralelan s raznim biblijskim tekstovima, ali ima i dijelova kojih u bibliji nema.

Tema fra Domagojeve teze jest sastav i ustroj Naroda Božjeg, Izraela, prema ovom dokumentu. Naime, struktura Naroda Božjeg u Hramskom Svitku uklopljena je u raznovrsne propise Sinajskog Zakona i time prikazana kao sastavni dio Božje Objave, a približavanje punom funkcioniranju od Boga utemeljenih institucija, kao znak približavanja Bogu.

Moderator teze bio je prof. David Volgger, a korelatori profesori Marco Nobile i Miguel Álvarez Barredo.

Otpušten iz Reda

Dekretom o otpuštanju iz Reda manje braće kojeg je izdao Fr. José R. Carballo, general Reda manje braće, br. 097979 od 15. lipnja 2007., a koji je potvrdila Kongregacija za ustanovu posvećenog života i društva apostolskog života br. 40090/2007 od 17. srpnja 2007. Ante Šilović otpušten je iz Reda manje braće.

Izveštaj sa sastanka Vijeća za duhovni život

Dana 28. kolovoza 2007. na poziv Pročelnika Vijeće za duhovni život sastalo se u samostanu u Imotskom.

Sastanak je imao dvije točke dnevnog reda:

1. Franjevačke misije
2. Razno

Raspravljajući o prvoj točki konstatiralo se da se postavljena tema ne odnosi toliko na Vijeća za duhovni život koliko bi se ticalo Pastoralnoga Vijeća. No, budući da se ovo Vijeće odnosi na nas kao fratre onda se odnosi i na ovu djelatnost koju vrše njegovi članovi.

Potrebno je osvijestiti franjevcima potrebu za misijama. Stoga se iskristalizirao prijedlog da se svi naši regionalni sastanci usmjere na Misije koje će se održati u 2008. godini. Samostanski kapituli trebali bi biti posvećeni ovoj problematici. Otac Provincijal upozorit će sve gvardijane pismenim putem da na samostanskim kapitulima bude i ovo jedna od točki rasprava.

Misionari bi trebali obaviti dobre pripreme prije odlaska u pojedine župe. Braća koja bi željela biti misionari prijavit će se o. Provincijalu na regionalnim sastancima u studenom ili drugom prilikom. Župnici će također moći tražiti misionare i odrediti vrijeme koje im bude najbolje odgovaralo za misije.

Što se tiče samih misija potrebno je vjernike dobro pripremiti, stoga Vijeće predlaže da se izda što prije letak koji bi poslali o. Provincijal i o. biskup. U blagoslovu kuća bilo bi dobro svakoj obitelji pokloniti sliku sv. Franje uz molitvu za uspjeh misija (slika Franjo grli Krista na križu a pod nogama mu zemlja koju gura od sebe), a za cijelu Provinciju trebalo bi napraviti velike plakate s poticajnim naslovima. Promjenjivi dijelovi npr. župa, datum misija i misionari, upisivali bi se za svaku župu posebno na praznim mjestima plakata.

Uz misionare trebalo bi uključiti i druge kao npr. članove FSR, Frame, neokatekumene, liječnike te civile stručne za pojedina područja te organizirati pojedine susrete po samostanskim okružjima (npr. mladi, Frama, ministranti, bolesnici itd.).

Pod točkom Razno određeni su termini duhovnih vježbi u 2008. godine. Mjesta i termini su:

Zaostrog od 15. do 20. lipnja 2008.

Imotski od 22. do 27. lipnja 2008.

Sinj od 24. do 29. kolovoza 2008.

Makarska od 31. kolovoza do 5. rujna 2008.

Visovac od 2. do 7. studenoga 2008.

Dan Provincije 1. srpnja 2008. na Visovcu s početkom u 09. 30 sati.

Za sve duhovne vježbe i pokorničko bogoslužje za Dan Provincije predložen je fra Miro Bustruc.

Fra Frano Laco

Zapisnik sjednice JKPM OFM Imotski, 10.–11. lipnja 2007.

U franjevačkom samostanu sv. Franje Asiškoga u Imotskom održana je 10. i 11. lipnja 2007. redovita sjednica JKPMOFM na kojoj su bili prisutni svi provincijalni ministri (fra Viktora Papeža zastupao je fra Tadej Strehovec, prov. defintor), te generalni defintor fra Šime Samac i tajnik fra Nikola Vukoja.

Nakon što je fra Željko Železnjak, dopredsjednik Konferencije, pozdravio sve prisutne, napose fra Šimu Samca koji je uspješno dovršio vizitaciju i kapitulski kongres u Hercegovačkoj provinciji, i novoizabranog provincijalnog ministra fra Ivana Sesara komu je poželio uspješno služenje u njegovoj Provinciji i u Konferenciji predložio je dnevni red koji je jednoglasno prihvaćen.

Braću izvještavamo o najvažnijim pitanjima o kojima su provincijalni ministri raspravljali i donijeli odluke.

1. Međunarodni znanstveni skup o hrvatskom skotizmu – Fra Željko Železnjak je kratko izvijestio o tijeku priprema za taj skup kojega je željela naša Konferencija i koji će biti u Zagrebu i Splitu od 27. do 29. 05. 2008., a neposredna organizacija povjerena je provincijama Sv. Ćirila i Metoda (Zagreb) i Presvetoga Otkupitelja (Split). Fra Željko je provincijalne ministre

upoznao s programom i sa sadašnjim stanjem pripreme. Provincijalni su ministri prihvatili predloženi program i poželjeli da imenovani organizacijski odbor (fra Željko Železnjak, fra Željko Tolić, fra Josip Percan, fra Ante Akrap, Fra Gabrijel Juršić, fra Vatroslav Frkin, fra Mirko Mataušić, fra Nikola Vukoja i fra Petar Cvekan) nastavi s radom.

2. Priprava za susret Unije franjevačkih provincijalnih ministara Europe (UFME) (Sarajevo, 09.–14. 10. 2007.) – Fra Mijo Džolan, domaćin susreta, izvijestio je provincijalne ministre o programu i dinamici rada susreta. Izvršni odbor, sastavljen od predstavnika konferencija provincijalnih ministara OFM iz Europe, nedavno je u Sarajevu imao sastanak i razradio detaljan program o čemu će izvješće poslati fra Vlatko Marić, tajnik UFME. Radni naslov susreta je «Franjevci i međureligijski dijalog s osobitim naglaskom na islam u Europi». Uz predavanja će biti i svjedočenja o stvarnosti dijaloga i suživota na našim prostorima pa je dobro da se za to nađu ljudi koji će biti realni i punonadni istovremeno. Treba istaknuti dodirne točke, pozitivna nastojanja i inicijative, ali isto tako i sve poteškoće koje su stvarne.

3. Susret sa Sjevernom slavenskom konferencijom provincijalnih ministara – Već je uobičajena praksa da se svije slavenske konferencije susreću svake dvije godine. Stoga ćemo iskoristiti susret UFME i tom prigodom, od 14. – 16. 10. 2007., ugostiti Sjevernoslavensku konferenciju provincijalnih ministara. Radni dio susreta posvetit će se izmijeni iskustva o početnoj i trajnoj formaciji i o evangelizaciji u izmijenjenim prilikama u kojima živimo poslije komunizma.

4. Priprava za doživotne zavjete i Kapitul na rogožinama odgojitelja, odgajanika, provincijalnih ministara, Generalnoga ministra i braće iz Generalnoga tajništva FS – Fra Željko Tolić, koji je u Konferenciji zadužen za formaciju i studije, izvijestio je o zajedničkoj pripremi za doživotne zavjete i o pripremi Kapitula na rogožinama.

Što se tiče zajedničke pripreme za doživotne zavjete, ove godine su domaćini i organizatori franjevci konventualci. Još nisu poslali cjelovit program, ali kad to učine fra Željko će ga poslati svim provincijalnim ministrima na uvid. Već ranije je dogovoren susret našega Generalnoga ministra i Generalnoga tajnika za formaciju i studije s našom braćom u početnoj formaciji. Taj će susret, kapitul na rogožinama, biti u Šibeniku (hotel Solaris) od 5. do 7. listopada 2007. Za organizaciju kapitula brinu se fra Željko Tolić i fra Marinko Pejić, naš međuprovincijski tajnik za FS. Oni su već razradili program, podijelili zaduženja, pronašli mjesto i sve dogovorili s Generalnim tajništvom za formaciju i studije. Fra Željko je svim provincijalima podijelio program susreta.

U razgovoru o programu rečeno je da treba poslati dopis svim odgojiteljima i dati im određene zadatke da se dobro pripreve za susret kako bi mogli aktivno sudjelovati. Svakako bi trebali dobro produbiti dokument Izvanrednog generalnog kapitula «Gospodin nam govori na putu» i iz njega izvući operativne prijedloge za našu situaciju. Jednako tako bi bilo dobro da malo prouče i Pismo Generalnoga ministra mladoj braći do 10 godina doživotnih zavjeta («Što god vam rekne, učinite»). Treba zamoliti i predavače iz Rima da pošalju svoja predavanja ili barem naslove s pitanjima o kojima bi željeli da se raspravlja. Za to se trebaju pobrinuti fra Željko Tolić i fra Marinko Pejić.

5. Događanja u Redu – Naš generalni definator fra Šime Samac izvijestio je prisutne o nekim važnim događajima i planovima u Redu. Najprije je braću izvijestio o susretu predsjednika konferencija održanom u Rimu od 5. do 7. svibnja 2007.

Na susretu se na poseban način razgovaralo o ulozi predsjednika konferencija. Bilo je različitih razmišljanja i prijedloga, ali ono u čemu su se manje-više složili mogli bismo ovako izreći:

- glavna dužnost predsjednika je da animira i koordinira radom konferencije;
- on povezuje provincije svoje konferencije, ali i njih sa Generalnom upravom i sa cijelim Redom;
- odgovoran je za suradnju s generalnom upravom, napose sa generalnim definatorom.

Svi su se složili da bi bilo dobro da se bira na tri godine.

Zatim se razgovaralo o mjestu slavljenja sljedećeg generalnog kapitula. Svi su složili da je Asiz za to najprikladniji. Sve konferencije trebaju razmišljati o radnoj temi generalnog kapitula i priopćiti svoje prijedlog upravi Reda kad oni pošalju upit.

6. Izbor predsjednika i dopredsjednika Konferencije – Budući da je fra Slavku Soldi, dosadašnjem predsjedniku, prestala služba provincijalnoga ministra trebalo je izabrati novoga predsjednika.

Za novog predsjednika Konferencije na tri godine izabran je fra Josip Sopta, provincijalni ministar Provincije sv. Jeronima (Zadar), a za dopredsjednika također na tri godine izabran fra Željko Železnjak, provincijalni ministar Provincije sv. Ćirila i Metoda (Zagreb).

7. Izvješća provincijalnih ministara – Svaki je provincijalni ministar kratko izvijestio o stanju i planovima na području za koje je zadužen.

Formacija i studiji - Fra Željko Tolić, zadužen za formaciju i studije, izvijestio je o pripremi za dva susreta (priprava za doživotne zavjete i kapitul na rogožinama za odgojitelje i odgajanje). Ima još dosta toga za napraviti ali će on to, zajedno s fra Marinkom Pejićem, međuprovincijskim tajnikom za formaciju i studije, na vrijeme napraviti i o svemu pravovremeno obavijestiti provincijalne ministre i magistre. U razgovoru je rečeno da je potrebno sabrati sve naše odgojitelje i s njima razraditi dugoročni program početne i trajne formacije na razini naše Konferencije.

Evangelizacija - Fra Josip Sopta je izvijestio da je poslao upitnik svim provincijskim tajnicima evangelizacije, ali nije dobio odgovor tako da ne može ništa detaljnije reći. U razgovoru je zaključeno da on i fra Nikola Vukoja, međuprovincijski tajnik za evangelizaciju, dobro pripreme i sazovu susret provincijskih tajnika za evangelizaciju i moderatora za misijsku evangelizaciju. To je neophodno jer u novom zakonodavstvu Reda tu je došlo do nekih novosti i potrebno je pomoći svima da bolje upoznaju dužnosti i odgovornosti koje su povezane uz te službe.

Karitas - Fra Željko Železnjak je sažeo odgovore koje je dobio od odgovornih za karitas iz pojedinih provincija. Puno toga se radi u svakoj provinciji i dobro je da se radi. Postavlja se pitanje može li se što učiniti na razini Konferencije da se i zajednički nastupi. Izrečeno je dosta prijedloga. Uglavnom je isticano kako već imamo dosta karitativnih ustanova u provincijama i dobro je raditi kroz njih da se ne bi umnažale ustanove. Isto tako važno je paziti i na formu djelovanja koja treba ostati jednostavna i bez upadljivosti, tj. čuvati se nekih senzacionalističkih inicijativa. U svakom slučaju više pažnje posvećivati ulaganju u ljude nego li u zgrade.

Kroz razgovor je dozorila ideja da se ustanovi «Fond 800. obljetnice Reda» na razini Konferencije. O tom će Vijeće za karitas razmišljati i onda predložiti što smatra najprikladnijim kako bi se moglo odgovorno odlučiti i prići ostvarenju.

Pravda, mir i očuvanje stvorenoga (PMOS) - Fra Mijo Džolan je kratko izvijestio o radu na području pravde, mira i očuvanja stvorenoga. U provincijama se radi, ali međuprovincijska suradnja je teška i spora. Franjevački institut za kulturu mira nas još uvijek povezuje, ali valjalo bi nešto činiti i na drugim razinama. Možda bi se na razini VFZ-a ili Konferencije moglo otvoriti web portal na kojemu bi bile sve vijesti i sve inicijative, napose tekstovi koji bi mogli pomoći rješavanju nekih konkretnih problema i pitanja. Doista, na našim prostorima ima dosta problema pred kojima ne smijemo šutjeti, valja biti osjetljivi na njih i reagirati na franjevački način. Naime, nije dovoljno samo reagirati na

njih u «stilu gašenja požara», nego valja otkrivati uzroke tih problema i s tim se suočavati.

Izvijestio je i o teškoj društvenoj i političkoj situaciji u BiH. On i fra Ivan Sesar su pred velikim pitanjima i problemima. Fra Mijo je neka svoja razmišljanja poslao već prije provincijalnim ministrima i zamolio ih da mu daju svoje sugestije.

Spomenuto je i djelovanje Odsjeka za međureligijski dijalog u Sarajevu, a provincijalni ministri koji imaju braću u Srbiji i Crnoj Gori su izvijestili kratko o njihovoj situaciji.

Braći u Imotskom, na čelu s gvardijanom fra Zoranom Kutlešom, koji su nas bratski prihvatili i ugostili srdačno zahvaljujemo.

Fra Nikola Vukoja, tajnik

Termini duhovnih vježbi i Dan Provincije 2008.

Zaostrog 15.-20. lipnja 2008.

Imotski 22.-27. lipnja 2008.

Sinj od 24.-29. kolovoza 2008.

Makarska 31. kolovoza-5. rujna 2008.

Visovac 2.-7. studenoga 2008.

Dan Provincije 1. srpnja 2008. na Visovcu s početkom u 09. 30 sati.

Blagoslov Franjevačke kuće i posveta crkve sv. Ante u Šibeniku - Šubićevcu.

Dopisom Republike Hrvatske Šibensko-kninske županije, ubroj: 2182-04-07-6 od 24. kolovoza 2007., odobrena nam je uporaba novosagrađene redovničke kuće i crkve sv. Ante u Šibeniku/Šubićevcu.

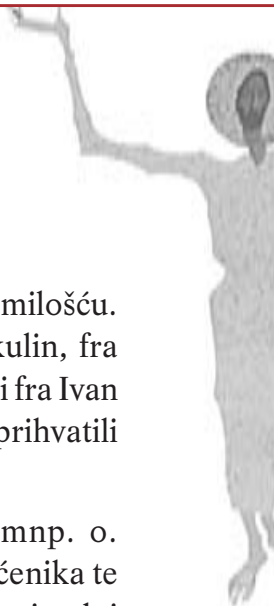
Blagoslov redovničke kuće i posveta crkve sv. Ante na Šubićevcu bit će 15. studenoga 2007.

Fra Pero Rastočić u Antologiji duhovne poezije Krist u hrvatskom pjesništvu

Pjesme fra Pere Rastočića *Vrč*, *Kruna*, *Rubac* i *Ne traži više* uvrštene su u Antologiju duhovne poezije «Krist u hrvatskom pjesništvu», izabrao i priredio Vladimir Lončarević, a izdao Verbum, Split 2007.

Dok fra Peri čestitamo, ujedno mu želimo obilje Božjeg blagoslova da nastavi dalje u svom stvaralaštvu.

Prvi jednostavni zavjeti

Visovac je 7. srpnja t.g. na poseban način bio obasjan Božjom milošću. Naime, sedmorica su novaka: fra Mario Glavaš, fra Šimun Markulin, fra Antonijo Mravak, fra Ivica Perica, fra Bernard Šarić, fra Ivan Vuletić i fra Ivan Žugo položili svoje prve jednostavne zavjete i time u potpunosti prihvatili Pravilo i život Manje braće.

Svečanu svetu misu, kao i obred zavjetovanja, predvodio je mnp. o. provincijal fra Željko Tolić uz koncelebraciju dvadesetak braće svećenika te uz mnogobrojnu rodbinu i prijatelje. Nakon svete mise imali smo prigodni ručak, poslije kojeg smo se kratko družili.

Ohrabreni riječima o. Provincijala, a tako i ostale subraće pošli smo svojim kućama.

Ovim putem, još jednom na poseban način, zahvaljujemo našim odgojiteljima meštru fra Josipu Cvitkoviću, domeštru fra Stojanu Damjanoviću i gvardijanu visovačkog samostana fra Žarku Maretiću.

Fra Ivan Vuletić

Sedmorica zamijenila sedmoricu

Za razliku od dosadašnjih godina, mi ovogodišnji postulanti: fra Ante Bešlić, fra Hrvoje Bulat, fra Mijo Grbeš, fra Mario Lemo, fra Zvonimir Pulić, fra Kristijan Šilić i fra Stipe Vukadin stigli smo na Visovac 13. srpnja, dan prije samog oblačenja.

Stigli smo iz Imotskog gdje smo bili na duhovnim vježbama. Dovezao nas je fra Stojan Damjanović domeštar novaka. Na Visovcu su nas dočekali meštar fra Josip Cvitković, gvardijan fra Žarko Maretić i trojica prošlogodišnjih novaka fra Ivica Perica, fra Bernard Šarić i fra Ivan Žugo, koji su za ovu priliku očistili i uredili cijeli Visovac. Oni su nam pomogli savjetima kako bi nam bilo lakše prilagoditi se na naš novi dom i ono što nas čeka. Ovim putem im zahvaljujemo.

Predvečer smo izmolili večernju, večerali i krenuli na počinak, jer, ipak, pred nama je bio važan dan.

14. srpnja već oko osam sati počeli su pristizati mnogobrojni prijatelji i rodbina ovogodišnjih novaka. Taj dan je bilo i zavjetno hodočašće vjernika iz župe Uznesenja Blažene Djevice Marije iz Mirlović Zagore. Crkva je bila premalena da primi sve ove vjernike.

U 10. 30 započela je krunica koju je predmolio prošlogodišnji novak fra Ivica Perica, koji je dao svoje prve jednostavne zavjete prije tjedan dana. Za to vrijeme postulanti su sjedili u prvim klupama i držali u rukama svoje habite. Na njihovim licima dalo se primijetiti kako se izmjenjuju osjećaji: najprije radosti zbog Puta kojim kreću, a odmah zatim i tuge zbog svega onog što ostavljaju iza sebe. Potekla je i koja suza.

Nakon što je završila krunica, svi su se uputili u procesiju oko otoka, najprije križonoša i bogoslovi, a odmah za njima postulanti pa zatim ostali svijet i svećenici. Zatim je slijedila sveta misa koju je predvodio provincijski vikar fra Petar Milanović Trapo. U koncelebraciji je bilo 37 svećenika. U prigodnoj propovijedi fra Petar je novacima zaželio ustrajnost na njihovom tek započetom franjevačkom putu. Ukazao im je da su tri najvažnije knjige za jednog franjevca: Časoslov, Pravilo života Manje Braće i Sveto Pismo.

Nakon što je završila sv. Misa meštar i domeštar su održali sastanak sa sedmoricom novih novaka i njihovim roditeljima. Roditelji, iako sretni što su njihovi sinovi odabrali svoje životne putove i što su kako se čini sretni na tom putu, nisu mogli skriti suze žalosnice što ostavljaju svoju djecu na tom malom otočiću usred Krke i što ih neće moći posjetiti prije jedanaestog mjeseca, kako im je na tom sastanku priopćio Meštar.

Na kraju je uslijedio ručak, a onda još malo druženja i Visovac se u popodnevnim satima ponovno vratio svom miru i tišini. Molite za nas da ustrajemo na započetom putu.

Fra Ante Bešlić

Mješoviti zbor mladih župe Gospe od Zdravlja u Potravlju

Poneseni iskrenošću mladosti i nadahnuti vjerom u Isusa Krista, Mješoviti zbor mladih župe Gospe od Zdravlja uputio se dana 27. svibnja 2007. g. u malo mjesto Potravlje u blizini Sinja. Naime, bio je dovoljan samo poziv župnika tamošnje župe fra Jakova Vire i mlada srca pohrlila su slaviti Gospodina i razveseliti puk.

Te je nedjelje u Potravlju euharistijsko slavlje povodom obilježavanja velikog blagdana Duhova bilo urešeno zvonkim zborskim glasovima stvaranima pod dirigentskom palicom fra Stipice Grgata uz orguljašku pratnju s. Zorislave Radić.

Pjesme «Ko košuta», «Pjevajte Gospodinu», te uvijek prihvaćeni pučki napjevi povelili su vjernike u crkvi da zajedno s mladima iz Splita podaju hvale Gospodinu.

Slavlje je na poseban način uveličala i novonastala klapa proizašla upravo od zbornih momaka. Klapa je poletnim zvucima dala poseban štih izvodeći Grgatovu skladbu «Pod križem ova mladost».

Nakon euharistijskog slavlja četrdesetak mladih glasova izašlo je pred oltar u čast Gospodina pokloniti prijateljima iz Potravlja nekoliko skladbi i to: Grgatove «Zdravo Marijo» i «Laudate Dominum» i naposljetku Hendlovu «Aleluja» iz poznatog oratorija «Mesija».

Sretan što njegov jarbol nosi vjetar satkan od kršćanske vjere, zbor se kasnije zajedno sa mještanima okupio ispred župne kuće i kapelice. Vjernici su za mladež imali jako raširene ruke i s velikim gostoprimstvom uzvratili njihovom dolasku. To zajedništvo, isprepletено nezaboravnom pjesmom, radošću i druženjem, potrajalo je cijeloga dana. Predvečer su mladi krenuli natrag u Split ponosni na još jedno stvoreno prijateljstvo. Bila je to još jedna luka u mnoštvu onih gdje je ovaj zbor bacio svoje sidro, imajući uvijek pred svojim očima čudotvoran lik Gospe od Zdravlja.

Maja Mihanović

Mješovit zbor Gospe od Zdravlja u Drnišu i na Visovcu

Mješoviti zbor Gospe od Zdravlja već dugi niz godina, u okviru svojih „gostovanja” sudjeluje na misnim slavljinama u raznim župama diljem ne samo naše županije nego i šireg područja - Dalmacije. Osim što nam je čast svojim pjevanjem uzveličati misno slavlje, radost nam je u takvim prigodama upoznati neke, za nas nove župe, njihove drage župnike i ostalu subraću i sestre, kao i, naravno, župljane. Takvi susreti nas uvelike obogaćuju za nova poznanstva, ugodna druženja i lijepa uspomene koje nosimo u srcu.

Tako je bilo i ove godine. Po dogovoru sa župnikom župe Gospe od Ružarija fra Matom Gverićem, radosno smo krenuli 10. lipnja na put prema Drnišu. Unatoč velikoj vrućini, neuobičajenoj za ovo doba godine, veselili smo se što ćemo te nedjelje sudjelovati na misnom slavlju u našem časnom hrvatskom gradu Drnišu.

Nakon kratke probe i upjevavanja, u 10. sati je započela sveta misa koju je predvodio naš župnik iz Gospe od Zdravlja fra Pavao Vučković, a

koncelebrirao župnik fra Mate Gverić. Pjevali smo misu „oca bečke klasike” Josepha Haydn-a, te skladbe Uskliknite Bogu (Vrhovski), Pjevajte Gospodinu (Wagner), Svrši stopi moje (Odak, Aleluja (iz oratorija Mesija- Haendl) te na kraju našu uvijek dragu Gospinu pjesmu Zdravo djevo.

Nakon svete mise, osvježili smo se uz prigodni domjenak u prostorijama župne kuće te proveli još neko vrijeme u razgovoru sa župnikom fra Matom, našim domaćinom, od kojeg smo čuli neke zanimljivosti iz povijesti Drniša.

Zahvalili smo se našem dragom domaćinu na gostoprimstvu i uputili prema Visovcu. Tamo su nas dočekali gvardijan visovačkog samostana fra Žarko Maretić s fra Josipom Cvitkovićem, mešтром novaka, koji se pripremaju za svoj poziv na ovom divnom Božjem daru, oazi mira, sabranosti i čudesne ljepote prirode, otočiću Visovcu.

Najprije nam je fra Žarko pokazao neke zanimljive dijapozitive, sada digitalno obrađene, o ljepotama Visovca i okolnog kraja, među kojima je bilo i nekoliko slika s gostovanja zbora Gospe od Zdravlja u Rimu u prosincu 1988. godine, na kojem je bio i fra Žarko. S radošću ali i sjetom, prisjetili smo se tih predivnih trenutaka, susreta s blagopokojnim svetim ocem Ivanom Pavlom II., kao i nekih naših članova koji nisu više među nama.

Nakon toga su nam naši dragi domaćini, na čemu smo im posebno zahvalni, priredili ručak kojeg smo zajedno blagovali u njihovoj blagovaonici, a zatim smo ostatak toga lijepog i ugodnim trenucima i susretima ispunjenog dana proveli uživajući u ljepotama Visovca.

Suzana Mihaljević

Proslava 100. obljetnice gradnje crkve Sv. Jeronima na Gljevu (1907.-2007.)

„Ovo je kuća Božja, ovo su vrata nebeska!” Post 28, 17

Pod planinom Kamešnicom, koja od davnina odiše prisutnošću ljudskog roda, smjestilo se malo selo Gljev. U valovima seoba što su zapljusnule Europu od sedmoga do desetog stoljeća stigli su i naši pređi u sedmom stoljeću na prostore Cetinske krajine. Ubrzo su se pokrstili, vjeru Isusovu prihvatili i iz zahvalnosti svome Bogu i Gospi crkve gradili. Većinom su to bile male seoske crkvice. Kako je stanovništvo pod konac devetnaestoga i početkom dvadesetog stoljeća brojčano poraslo, stara crkva na Gljevu postala je premala i pretijesna. Godine Gospodnje 1907. vjerni i Bogu odani Gljevljani sagradiše novu, današnju crkvu koja nosi ime sv. Jeronima, zaštitnika Gljeva.

Crkva Sv. Jeronima

Crkva je, kako je već rečeno, sagrađena 1907. godine. To je jednostavna građevina s apsidom i zvonikom na preslicu, koji na sredini ima kamenu ružu. Oltar je od domaćeg kamena s kipom sv. Jeronima i svetohraništem, a uz trijumfalni luk kip je sv. Petra.

U vihoru različitih mijena kroz proteklih stotinu godina crkva je kao i narod Gljeva prolazila kroz nevere i oluje kamešničke bure, ali je uvijek postojano stajala na kršnom kamenjaru odolijevajući svim izazovima prirode i ljudske zavisti.

U vremenu kad se ispunio veliki jubilej 100. obljetnice izgradnje, sadašnji gljevačko-galski župnik fra Ivan Norac Kljajo zajedno s vjernim župljanima te brojnim prijateljima i donatorima poduzeo je veliku akciju da se dostojno obilježi 100. godišnjica gljevačke crkve Sv. Jeronima.

Da bi crkva u svojoj stotoj godini života dobila novo svečano „odijelo“ restauriran je kip sv. Jeronima (18. st.), kip sv. Petra (19. st.), veliki križ (17. st.) i postavljena su nova hrastova vrata na ulazu u crkvu. Križ i kipove restaurirao je profesor Josip Delić, a vrata izradio Marko Jazidžija. Crkva je obogaćena s deset *vitraja* ak. slikara Ivana Grgata. Četiri na većim prozorima prikazuju *Gospu Sinjsku*, *sv. Petra*, apostolskog prvaka, *sv. Jeronima i bl. Alojzija Stepinca*. Rozeta na dnu crkve prikazuje *Duha Svetoga*, kod oltara su dva mala vitraja s *klasom i grozdom*, simbolima Euharistije, a tri preostala prikazuju *likove anđela*.

Postavljanjem vitraja više nije moguće otvarati zidne prozore pa je postavljena dvostruka klima. U sklopu proslave dovršena je i mrtvačnica i dovedena voda. I kad se vidi sve nabrojeno, može se slobodno reći da je uistinu dosta za veliku proslavu 100. godišnjice.

Bogu na slavu, vjernicima na korist

Uz građevinsko i umjetničko uljepšavanje crkve mislilo se i na duše vjernika Gljeva koji su se za proslavu spremali svečanom *trodnevnicom*. U petak na svetkovinu sv. Petra i Pavla misu je predvodio domaći sin fra Petar Gulić uz asistenciju fra Ante Maleša, fra Bože Gulića, fra Joze Mravka, svećenika iz župe Gljev-Gala, a uz njih su bili prisutni fra Blaž Toplak, župnik fra Ivan Norac Kljajo, i fra Ante Akrap i fra Šimun Bilokapić koji su došli s franjevačkim bogoslovima iz Splita. Bogoslovi su pod vodstvom mo. s. Mirte Mačine Škopljanac pjevali preko mise. Poslije mise otpjevali su tri klapske pjesme, a iza njih je tamburaško KUD „Krenica“ iz Gale odsviralo tri pjesme. Time je završen program prve večeri trodnevnice. Iza trodnevnice bogoslovi, svećenici, časne sestre i gosti uputili su se do obiteljske kuće fra Petra Gulića gdje su proslavili fra Petrov imendan.

Drugu večer 30. lipnja sv. misu predvodio je također domaći sin fra Ante Maleš uz asistenciju fra Petra Gulića, fra Branka Zebića, sinova ove župe, te fra Blaža Toplaka i župnika fra Ivana Norca Kljaje. Preko mise pjevao je gljevačko-galski zbor pod ravnanjem s. Mirte. Iza mise upriličen je glazbeno scenski program. Tekst je prisutne vodio kroz vremenska povijesna zbivanja gljevačkog kraja od najranijega doba do današnjih dana. *Tekst je napisao fra Blaž Toplak* koji je zajedno s četvero Gljevljana: Ivom Malešom, Antom Zebićem, Nenom Maleš i Marijanom Zebić, riječju prolazio kroz slavnu i vjerničku povijest gljevačkog kraja. Zbor je pod ravnanjem s. Mirte skladnim pjevanjem i izabranim pjesmama udahnjivao dušu i snagu izrečenim tekstovima.

Trećeg dana pripreve i proslave, u nedjelju 1. srpnja, svečanost je počela velikom procesijom oko crkve i groblja. Putem su se izmjenjivale pjesme i blagoslovi s kipom sv. Petra. Dolaskom u crkvu započelo je svečano euharistijsko slavlje. Sv. misu predvodio je provincijal fra Željko Tolić uz asistenciju fra Bože Vulete, sinjskoga gvardijana, fra Ante Maleša, fra Petra Gulića, fra Joze Mravka, fra Nikice Ajdučića, fra Dušana More, domaćih sinova, župnika fra Ivana Norca Kljaje kao i prisutnih gostiju fra Stipe Šušnjare i fra Blaža Toplaka. Preko mise skladno i zanosno pjevao je zbor župe pod ravnanjem s. Mirte.

Na kraju trodnevnog slavlja župnik fra Ivan Norac Kljajo zahvalio je poimence svim dobrotvorima koji su pripomogli da se crkva dostojanstveno uredi za ovo veliko slavlje. Poslije zahvala i čestitki u crkvi slavlje i druženje nastavljeno je u gljevačkome domu gdje je priređen svečani ručak.

Ovi dani proslave 100. godišnjice gljevačke crkve posvećene sv. Jeronimu pokazali su kako se i u malim mjestima uz dobru volju i besprijekoran rad mogu ostvariti i prirediti velike i lijepe stvari koje potiču da budemo još bolji i zdušniji u katoličkoj vjeri koju nam namriješe naši pređi.

Istinu da su nam velike dare i čvrstu vjeru usadili naši stari potvrđuje činjenica da s Gljeva ima 5 svećenika i 11 časnih sestara, a računajući i drugi dio župe Galu svega je u župi 10 svećenika i 19 časnih sestara.

Dao Bog da i ova proslava potakne koju mladu dušu da se odvaži na svećenički ili redovnički put i odazove se glasu Božjemu za rad na njivi Gospodnjoj u hrvatskom narodu.

FAS

Proslava 30. obljetnice svećeničkog ređenja

Svećenici Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja koji su ređeni 1977. godine sastali su se u Kruševu 11. srpnja t. g. kao polaznoj stanici u prigodi proslave 30. obljetnice svećeničkog ređenja. Okupili su se oko kolege fra

Ivana Buljevića, župnika u Kruševu. Odatle su krenuli prema velebitskim puteljcima i krivudavim stazama da na visinama Velebita, daleko od svijeta i vreve budu sami sa Gospodinom. Nažalost, neki se razložno nisu uspjeli pridružiti kolegama. Bilo ih je 11 (jedanaest) kolega ređenika te 1977. godine, od kojih je jedan preselio Gospodinu, a jedan se umorio na putu. Drugi danas djeluju u vinogradu Gospodnjem i rade punim zalaganjem u raznim službama svoje zajednice, a to su: fra Ivan Buljević, fra Josip Grgić, fra Stipica Grgat, , fra Ante Madunić, fra Stipe Nimac i fra Nediljko Tabak. Za tu zgodu pozvali su fra Stjepana Čovu, magistra iz novicijata i klerikata da im održi prigodnu homiliju.

Euharistijsko slavlje slavljenici su slavili u crkvi Sv. Franje na Velebitu poviše južnog portala tunela Sv. Rok na autocesti Split-Zagreb. Ta je crkva sagrađena 1832. a posvećena je sv. Franji jer je u času gradnje ceste preko Velebita Austrijom vladao car Franjo Josip I., pa je crkva po njemu dobila taj naslov. Za vrijeme Domovinskog rata Velebit je na ovim prostorima krvario i krvavo se branio. Tu je prolivena krv naše mladosti. O palim braniteljima svjedoči ploča s imenima hrvatskih branitelja koji su dali svoje živote za slobodnu Hrvatsku čiji natpis glasi: *“Poneseni dobrotom i velebnošću duha u vremenu od 1991. do 1995. godine u području Velebita za slobodu i nezavisnost Hrvatske države sebe darovaše i svojom žrtvom nas i mlade zadužiše”*. Redaju se imena 51 branitelja a na dnu ploče na latinskom je napisano: *“Fratres sit vobis terra Croata levis!”* – *“Braćo, neka vam je laka Hrvatska zemlja!”* Oni su sa svojim kolegama branili i obranili Hrvatsku, a slavljenici su ih se sjetili u sv. misi. Crkva je obnovljena 1999. pomoću graditelja tunela Sv. Rok. Danas o njoj vodi brigu župnik iz Kruševa.

Predvoditelj slavlja je pozdravio slavljenike i među ostalim rekao: “Protekle godine bile su bogate događajima i promjenama ne samo u vašem životu nego i u životu Crkve i hrvatskog naroda... Posvetili ste se Bogu i služili njegovu hramu i oltaru u redovništvu i svećeništvu. Vaš početak bio je početak zanosa i predanja Bogu, Crkvi, Redu i hrvatskom narodu. Time ne želimo kazati da proteklo vrijeme nije bilo vrijeme kušnja, križa i kriza, patnja i životnih izazova, ali je bilo vrijeme velikih odluka i ostvarenih životnih ideala... Za prevladavanje mnogih današnjih poteškoća mi nemamo nikakvih tehničkih rješenja ili modela koje bismo mogli ponuditi pri rješavanju kompleksnih društvenih pitanja. Štoviše, naša je posebna zadaća navješćivanje evanđelja. No mi vjerujemo da je evanđelje svjetlo koje sada i uvijek prosvjetljuje čovjeka i cijelo čovječanstvo. Svjesni smo da su mnoge osobe kao ‘*ovce bez pastira*’ (Mk 6,34). Problem Boga jest u temelju i orijentaciji čovjekova pouzdanja koje je danas kod mnogih izgubilo snagu te se prenosi na cijelo društvo. Mnogi traže Boga, gladuju za njim i očekuju dobru duhovnu riječ. Traže se pastiri, navjestitelji evanđelja i Boga. Najuvjerljiviji oblik navješćaja evanđelja

i pastoralna zvanja jest kad svećenik isijava radošću i nutarnjom ljepotom istinske vjere (*veritatis splendor*), pouzdano je i radosno svjedoči”.

Propovjednik je naglasio kako je svećenička služba tajna i dar Kristov ljudima za izgradnju njegova mističnoga tijela – novoga svijeta u kojem je Krist mjerilo vrednota. “Kršćanska nas vjera uči da je čovjek stvoren na sliku Božju, iako nam se ona češće, zbog grijeha, pričinja izobličenom. Čovjek je izobličio svoju sliku zato se treba zalagati da se čovjekovo dostojanstvo gradi na neprolaznim vrednotama vjere i ljubavi, a ne samo pukog tehničkog ili organizatorskog napretka. Znamo da je Isus nazvao svoje apostole svjetlom svijeta (usp. Mt 5,14) zato što ih je on prosvijetlio, on koji je istinsko i vječno svjetlo i tako su postali svjetlost u tami, da preko njih ulijeva u sav svijet svjetlost. On vas je bespoštedno upozoravao kako postoje poteškoće, suhoća, pustinja, kako i za vjernika i svećenika postoji traganje za Bogom i kako ste srcem i dušom iskusili sa psalmistom: “*Samo je u Bogu mir, dušo moja, samo je u njemu spasenje*” (Ps 62/61,2) “.

Propovjednik je dalje nastavio: “Koliko god gledamo religiozno stanje našega naroda i šire ljudske zajednice, ipak se nećemo dati obeshrabriti velikim ideološkim i političkim suprotnostima koje danas tako snažno razdiru našu dragu Domovinu, a i cijelu Europu, jer znamo da nam je Bog već sada mnogo toga pokazao. Ta nas nada sili, svim neuspjesima i razočaranjima usprkos, da svim ljudima stalno dovikujemo: Gledajte odvažno u budućnost, budite puni pouzdanja, jer vam se u vjeri otvara obzor novoga svijeta i novoga vremena!...”

“Bilo je teških dana i velikih iskušenja u vašem životu. Možda je nekada izgledalo da se nebo smračilo nad obzorom vaše budućnosti i da iz mraka i stradanja nema izlaza. Trebalo je i tada vjerovati i vjerovali ste. U Boga i u sebe, i u svoj redovničko-svećenički poziv, u svoju baštinu. Vjerovali ste u budućnost, jer se vaš život nije izrodio u aktivizam, svjesni ste bili važnosti molitve i drugovanja s Gospodinom. Plodan svećenički život moguć je jedino ako se nauči oslušivati Isusov glas. Bez toga iskustva vjere i nade budućnost bi bila neostvariva. I mali pramičak nade koji vas je vodio u sivoj svakidašnjici dao je da ne klonete. Iako su kasnije dolazili novi dani iskušenja, uvijek ste išli s nadom u budućnost, jer ste znali da vas Gospodin prati. Iskustvo budućnosti i pobjede dobra nad zlom vodilo vas je u nove zadatke koji nisu dali da klonete. Hoćete li to učiniti i sada? Sigurno da ćete tim putem nastaviti i dalje! Papa Benedikt XVI. u svojem prvom susretu s rimskim klerom je istakao važnost molitve ovako: „Posvetiti vrijeme molitvi u Božjoj prisutnosti stvarni je pastoralni prioritet; to nije dodatak pastoralnom radu: biti pred Gospodinom pastoralni je prioritet, zapravo, najvažniji!” (Benedikt XVI. papa).

Slavljenicima je upućena riječ hvale i priznanja za njihov ustrajan i vjeran svećenički život: “Dozvolite mi, draga braćo, da vam na koncu kažem veliko hvala, jer ste živjeli i druge učili da žive evanđeoskim životom u radosnom prijateljstvu s Gospodinom s pozornim pogledom na ljudska zbivanja i njihove izazove, kako vjerske tako i intelektualne i apostolske. Zahvalite Svemogućemu na daru svećeništva, a nebeska majka Marija, neka i dalje oblikuje vaše srce da spremno prima poruku Božju i nju prenosi drugima. Mi ćemo moliti za vaš daljnji duhovni uspon i uspjeh da vaše svećeništvo bude djelotvorno i plodonosno i vama spasonosno!”

Poslije euharistijskog slavlja slavljenici su se uputili preko Velebita i usput se zaustavljali gledajući velebitske visove, ali i tužne priče stradanja i posmrtnih obilježja pojedinih branitelja koji padoše na tim vrletima u obrani Domovine. Izvan ceste još uvijek se ne može stupati radi mina. Lika je i sjeverna strana Velebita bujna, zelena, za razliku od velebitskih pogleda prema moru. Dođosmo u župu Sv. Rok, Lovinac te Ričice te susretosmo novog župnika fra Branimira Šegotu u obilasku župe. Veliki prostori, malo svijeta koji je raspršen posvuda, ali se ipak vraća, nažalost, češće u mrtvačkim sanducima nego živ. O tom svjedoče i obnovljeni grobovi koje je rat uništio.

Slavljenici se povratit će radosni i puni doživljaja u Kruševo, svoju oazu, domaćinu fra Ivanu Buljeviću koji se pobrinuo najprije za duhovnu okrijepu a potom i za tjelesnu, a navlastito za bratsko druženje. Kad se braća nađu zajedno, pogotovo, kad ne žive zajedno, nego se godišnje susreću, uvijek ima mnogo toga što treba kazati, iznijeti da se drugi brat raduje ili da tuguje s bratom u nevolji. Već je određeno mjesto idućeg susreta dogodine. Bilo im sretno i blagoslovljeno!

Sudionik

Blagoslov novoobnovljene crkve i krizma u Danilu

U župi Sv. Danijela na Danilu u jednoj od područnih crkava slavi se sv. Petar. Po povijesnim podacima crkva se (premda potječe iz 12. -13. st.) pismeno spominje pred točno 600 g. Kako i priliči, slavljenicu je trebalo najprije uresiti. To je učinjeno svekolikom pomoći Ministarstva kulture RH i neumornom angažiranošću ing. Miće Junakovića. Slavljenica je potpuno obnovljena, a na dan patrona sv. Petra nije mogla primiti sve one koji su je tako urešenu došli pogledati. Tog je dana biskup Ante Ivas slavio sv. Misu i blagoslovio novoobnovljenu crkvu, sada najuređeniju od pet crkva koje su na terenu župe. «Na zemlji smo svi prolazni», slovio je o. biskup u propovijedi, «treba imati dostojno mjesto gdje ćemo se okupljati, ali čovjek mora vjerno vršiti svoju dužnost s neprekidnom čežnjom za onim što je na nebu.» Na

koncu je o. biskup pozvao sve da uprave pogled na sv. Petra i Pavla jer su oni primjeri da se uvijek pouzdamo u Krista.

Crkva je ovom prigodom dobila i novi oltar, rad klesara iz Pučišća s Brača, a dar je to gosp. Miće koji je vodio cijeli tijek obnove. Divno je bilo biti sudionik u procesiji u kojoj su se vijorile crkvene zastave, njih pet, iz svih crkava s područja župe.

Tog dana smo ponovno na svom mjestu vidjeli i potpuno restaurirani drveni oltar koji potječe iz 18 st., a rad je domaćeg majstora Špice, sa slikom sv. Petra i Pavla. Obavio je to profesionalno restauratorski zavod u Splitu.

Župnik se na kraju zahvalio o. biskupu i svima koji su svesrdno pomagali na obnovi crkve, groblja i uređenju okoliša. Gosp. Junakoviću udijelio je kip bl. kardinala Alojzija Stepinca, kao znak zahvale za ljubav i trud koje je uložio pri obnovi crkve. Župnik je poslije euharistijskog slavlja poveo svoje goste i najangažiranije članove na obnovi crkve u župnu kuću, a narod se predade pjesmi, radosti te uz okrjepu koju pred njih prostriješe «Petrovci» počese navirati sjećanja o ranijim okupljanjima na ovaj dan. Zasvirale su i gajde da sjećanje brže teče.

Na Sv. Danijela - zaštitnika župe euharistijsko slavlje je predvodio šibenski biskup msgr. Ante Ivas, te je podario sakrament sv. Krizme dvadeset sedmorici pripravnika.

Osim redovnih okupljanja tijekom godine, krizmanici, roditelji i kumovi imali su i bližu pripravu (trodnevnici). Za tu prigodu svi su posjetili i zavjetno odredište župe - Kraljice gdje su izgrađene kapelice i postavljene postaje Križnog puta, te su najprije u sakramentu sv. ispovijedi primili pomirenje, a potom su obavili pobožnost Križnog puta i slavili sv. Misu.

Križni put su predvodili sami krizmanici, a njihovi kumovi su nosili zavjetni križ od postaje do postaje.

I ovom se prigodom molilo za duhovnu obnovu župe. Župnik je iskoristio priliku te je najavio da je 14. IX. - **Uzvišenje sv. Križa zavjetni dan za župu**, kad bi se opet trebali okupiti te razmišljati o otajstvu otkupljenja i moliti za duhovnu obnovu župe.

Sudionik

Proslave u imotskom samostanskom okružju

Za ljeto će mnogi reći da je vrijeme školskih praznika i godišnjih odmora. No, praznici i odmor ne smiju biti prazni dani ni odmor od i bez Boga. Upravo zato Crkva stavlja pred vjernike slavlja mnogih svetaca baš u ljetno

razdoblje kako bi svaka od tih proslava uputila vjernike na jedini istinski odmor, a to je vječni odmor u Bogu i s Bogom.

Stariji ljudi znaju reći da ljeto počinje sa Sv. Antom Padovanskim. U Imotskoj se krajini svetac svega svijeta posebno slavi u Vinjanima, gdje su se vjernici i ove godine pripremali na svoju svetkovinu devetnicom tijekom koje su propovijedali fra Miroslav Bustruc, pučki misionar, fra Kristian Stipanović, samostanski i župni vikar u Imotskom, zatim don Ivan Kovačević, župni vikar u Trogiru te na koncu fra Zoran Kutleša, gvardijan i župnik Imotskoga. Mnogi su 13. lipnja već u ranim jutarnjim satima pohrlili u Vinjane da ispune svoje zavjete, da se pomire s Bogom i blaguju kruh života. Svečano euharistijsko slavlje s procesijom u 10.30 sati predvodio je fra Gabrijel Jurišić, urednik zbornika «Kačić».

Jedna od većih svetkovina u Imotskoj krajini svakako je i Gospa Karmelska, koja se slavi u Runoviću. Trodnevnicu je predvodio fra Bruno Pezo, profesor u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju, a na samu svetkovinu središnje euharistijsko slavlje predvodio je don Petar Palić, svećenik Dubrovačke biskupije na studiju moralne teologije u Grazu.

Svečano je bilo i na Studencima za Sv. Iliju. Trodnevnicu u čast nebeskog zaštitnika Studenaca predvodio je fra Ante Babić, duhovni asistent Frame splitsko-dubrovačkog područja i provincijski promotor zvanja, a euharistijsko slavlje na sv. Iliju predvodio je fra Ante Bilić, dušobrižnik u Mainzu.

Gospa od Anđela zaštitnica je Imotske krajine i grada Imotskoga, u kojem se i posebno slavi. Tijekom devetnice misna su slavlja predvodili i propovijedali: fra Ante Madunić, župnik Prološca, fra Ivan Macut, župni vikar Imotskoga, fra Denis Šimuović, župnik Vinjana, fra Jakov Begonja, župnik Studenaca, fra Ante Babić, duhovni asistent Frame splitsko-dubrovačkog područja i provincijski promotor zvanja, fra Mario Jurišić, župnik Zmijavaca, fra Zoran Kutleša, gvardijan i župnik Imotskoga, fra Vinko Gudelj, župnik Podbablja i fra Mladen Prolić, župnik Runovića. Uoči Gospe od Anđela o. gvardijan svečano je otvorio porcijunkulski oprost. Na samu svetkovinu svečano euharistijsko slavlje u 10.30 sati predvodio je fra Kristian Stipanović, samostanski i župni vikar u Imotskom. U 18.30 sati krenula je procesija sa slikom Gospe od Anđela ulicama grada do imotske tvrđave Topane, gdje je euharistijsko slavlje predvodio fra Željko Tolić, provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja.

Svečano je proslavljen i Sv. Lovro, zaštitnik Zmijavaca. Središnje euharistijsko slavlje predvodio je fra Zoran Kutleša, gvardijan i župnik Imotskoga.

Velika se Gospa slavi diljem Lijepe naše, a u Imotskoj krajini posebno na Vrljici u Prološcu. Trodnevnicu je predvodio fra Mario Jurišić, župnik Zmijavaca. Već u ranim jutarnjim satima vjernici su na svetkovinu dolazili

na izvor Božje milosti. Zavjetnu sv. misu kod stare crkve na Opačcu u 5.00 sati predvodio je fra Zoran Kutleša, gvardijan i župnik Imotskoga. Središnje slavlje započelo je procesijom u 10.30 sati, nakon koje je svečanu sv. misu predvodio don Mladen Parlov, profesor na KBF-u u Splitu.

Dan poslije Velike Gospe slavi se Sv. Roko, naslovnik župe Vinjani. Ove je godine proslava u Vinjanima bila posebno svečana. Naime, slavila se 260. obljetnica osnivanja župe te 125 godina crkve Sv. Roka. Tom je prigodom u crkvenom dvorištu postavljen kip sv. Roka koji je prije euharistijskog slavlja blagoslovio predvoditelj mons. Ante Jurić, nadbiskup u miru.

Na koncu, potrebno je spomenuti proslavu Kraljice Hrvata u Grubinama, župa Podbablje. Trodnevnicu su predvodili fra Kristian Stipanović i fra Ivan Macut, župni vikari Imotskoga. Na samu svetkovinu središnje je euharistijsko slavlje predvodio fra Rafael Begić, župnik Slivna. Svečanosti slavlja pridonijela je i proslava 25. obljetnice svećeničkog ređenja braće iz naše Provincije: fra Vinka Gudelja, župnika Podbablja, fra Nedjeljka Jukića, profesora na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju, fra Bože Gulića, župnika Crivaca, fra Dinka Bošnjaka, župnika Lovreća, fra Josipa Božića Stanića, na službi u Njemačkoj u Münchenu i fra Filipa Milanovića Trape, župnog vikara u Sinju, koji je bio spriječen u sudjelovanju na proslavi.

Fra Kristian Stipanović

SINJ: Velika Gospa 2007.

*„Žena zaodjenuta suncem, mjesec joj pod nogama,
A na glavi vijenac od dvanaest zvijezda.“ Otk 12, 1*

Blagdan Uznesenja Bl. Dj. Marije u nebo najposjećenija je vjerska svečanost ne samo u Sinju nego i u cijeloj Dalmaciji pa i šire. Svjesni te činjenice voditelji Gospina svetišta u Sinju nastojali su što bolje pripremiti sve pojedinosti kako bi se Gospodin Bog dostojno častio u proslavi njegove službenice i naše nebeske zagovornice.

Priprave za blagdan

Svaka svečanost, a vjerska na osobit način, ukoliko želimo da bude na visini, traži sveobuhvatnu i sadržajnu pripremu. Dakle, ne samo njezinu duhovnu, nego i onu materijalnu dimenziju. Svjesni te činjenice franjevci su već na svom samostanskom kapitolu u svibnju raspravljali o pojedinostima vezanim uz blagdan i u konstruktivnom razgovoru pridonijeli da se do sada uočeni

propusti isprave i, ako je to moguće, samo slavlje i njegova priprava još i obogati. U vezi s tim prihvaćeni su prijedlozi samostanske uprave da se obave potrebni **materijalni zahvati** koji će i te kako utjecati na funkcionalnije odvijanje svih duhovnih sadržaja u svetištu i njegovoj blizini.

Zahvaljujući tome u srpnju je pet brončanih postaja križnoga puta (radovi priznatih hrvatskih kipara), koji su se privremeno nalazili u samostanskom dvorištu, postavljeno na putu prema Sinjskoj tvrđavi, a uređena je i fasada samostanskog dvorišta gdje se vjernici ispovijedaju i u tom prostoru postavljena je bista kardinala bl. Alojzija Stepinca, dar premijera dr. Ive Sanadera i reljef Gospe Sinjske, rada kipara Kuzme Kovačića, uz koji se nalaze i postolja za paljenje zavjetnih svijeća.

Od dolaska HD na sam blagdan Čudotvorne Gospe Sinjske svečana sv. misa slavi se na trgu dr. Franje Tuđmana. Sve do sada sama pozornica i oltar nisu u potpunosti odgovarali tom svetom činu. Zato je ove godine izrađena primjerenija pozornica, restauriran je oltar (menza), rad u drvu Ante Delaša, kao i ambon, koji je donedavno služio u Gospinoj crkvi. U samostanskom dvorištu uređeno je stepenište za dvoranu iza crkve, koje će ujedno biti i «postolje» za oltar, kada se u samostanu organiziraju manji, ali ipak značajniji vjerski skupovi.

Briga za materijalno nije pretekla brigu za **duhovnim**. Tako smo 28. lipnja održali susret s profesorima, nastavnicima i roditeljima srednjih i osnovnih sinjskih škola s nakanom da svi oni svojim kršćanskim svjedočenjem pridonesu ne samo duhovnom rastu, nego i dostojanstvenijem slavlju naše nebeske Zaštitnice. Prigodno predavanje održao je dr. fra Ante Vučković, a svi nazočni (njih oko 150) pozdravili su ovu inicijativu i ponudili svoju suradnju i pomoć. Već sutradan u našem svetištu svoj duhovni program imali su članovi Viteškog alkarskog društva. Uz prigodni program prisustvovali su i svečanoj svetoj misi moleći Gospodina da im po zagovoru Gospe Sinjske pomogne da organizacija, natjecanje i sve ostalo što je vezano za dane alke prođe u najboljem redu i bratskom i ljudskom raspoloženju.

Devetnica Gospi Sinjskoj

Kao i svake druge godine devetnica se odvijala ustaljenim redom. Svako jutro od 6. do 14. kolovoza u jutarnjim satima redala su se hodočašća pojedinih filijala župe Č.G. Sinjske, a poslije toga hodočašća župa Cetinske krajine i drugih župa iz naše Nadbiskupije. Propovjednici na ovim hodočasničkim misama bili su fra Zvonko Tolić i fra Slavko Topić. U večernjim satima nakon pobožnosti u čast Gospe slavljene su svete mise preko kojih su propovijedali fra Svetozar Kraljević, fra Ante Čovo i fra Špiro Marasović. Prema slobodnoj procjeni kroz devetnicu je svetište pohodilo više desetaka tisuća hodočasnika

iz domovine i inozemstva, koji su se poslije duhovne okrepe, prema mnogim svjedočanstvima, zadovoljni i utješeni vraćali svojim domovima. Ove godine je uvedeno i bolesničko hodočašće, koje će unaprijed biti redovito i to, kao i ove godine, u subotu prije samog blagdana Marijina uznesenja. Premda je ovo bio prvi put ipak je došao lijep broj bolesnih, koji su u svom programu imali i neizostavno euharistijsko slavlje koje je predvodio i bolesnima uputio riječ utjehe fra Svetozar Kraljević.

Svetkovina Velike Gospe

Uoči svetkovine vjernici su imali prigodu da u tišini, molitvi i duhovnom razmišljanju dočekaju dan slavlja Marijine proslave u nebu. U Gospinoj crkvi na Gradu upriličeno je cjelodnevno klanjanje pred Presvetim. Mnogim vjernicima nije bilo teško penjati se uz tvrđavu i, uz osobne molitve i izljeve svojih srdaca, slušati i prisustvovati zajedničkim molitvama i nagovorima koje je predvodio fra Ante Čovo. Svečana misa bdijenja slavila se na trgu Franje Tuđmana, a predvodio ju je fra Mijo Džolan, provincijal provincije Bosne Srebrene Sv. Križa u kojoj se nalazi i Rama, postojbina odakle su franjevci sa svojim pukom 1687. godine došli u Dalmaciju i u Sinj donijeli čudotvornu Gospinu sliku, koja je Božjom milošću postala velika svetinja Sinja i proslavila ga širom svijeta.

Na sam blagdan, središnje euharistijsko slavlje, koje je prenosila Hrvatske televizija, započelo je svečanom procesijom ulicama Sinja, a nastavilo se na trgu dr. Franje Tuđmana. Gospinu sliku na vratima crkve iz ruku fra Nediljka Tabaka, fra Ivana Norca, fra Petra Vučemila i fra Draška Teklića preuzeli su alkari, da bi im je opet predavali na mjestima gdje je bio blagoslov i prije ulaza na trg Franje Tuđmana. Dok je vjerni puk pratio sliku svoje nebeske Majke na oltaru se molila Gospina krunica. Sadržaj otajstava popraćen svetopisamskim tekstovima i duhovnim nagovorom predvodio je fra Ante Vučković, a pojedina otajstva molili su bogoslovi i vjernici. Kada je pobožna povorka došla pred oltar, a spomenuti svećenici Gospinu sliku postavili na pripremljeno mjesto o nadbiskup, dr. Marina Barišić zapjevavši «Slava Bogu na visini» započeo je svečano misno slavlje. Uz njega su bili provincijali dr. fra Željko Tolić, provincijal provincije Presvetog Otkupitelja i već spomenuti fra Mijo Džolan, provincijal Bosne Srebrene, te još nekoliko svećenika. Liturgijsko slavlje svojim skladnim pjevanjem uzveličao je mješoviti zbor Čudotvorne Gospe Sinjske, pod ravnanjem fra Jure Župića, a za orguljama je bila č. s. Jelena Mijić. U prigodnoj homiliji o nadbiskup je između ostalog istaknuo kako se danas nalazimo u posthumanom društvu, društvo poremećenih istina, izgubljenih pravih vrednota, društvu koje omalovažava ljudski život, a opće dobro nestaje pred onim pojedinačnim dok kapital

uništava brak, obitelj, a razni glasnogovornici lažnog morala napadaju Crkvu, humanitarne ustanove i niječući Boga idu na ruku jačih, a ne mare za Isusovu zapovijed ljubavi. Zato nam treba više vrljih majki i očeva, predanih socijalnih radnika, mladih ljudi koji ne žele da se urušavamo, nego da živimo i idemo naprijed. Mi kršćani, naglasio je nadbiskup, iako slabi, imamo ono najbolje, imamo Krista, ali budimo svjesni da nije dovoljno imati nego treba i živjeti kao Kristov. Da se to i ostvari molimo Ga da nam, po zagovoru svoje majke Gospe Sinjske, bude pratilac i vođa.

Za prikazanje pojedine župe prinijele su prigodne darove i to: Vrlika, Rama, Međugorje (ovisnici), Bački Hrvati, Brela, Kaštel Stari, Chicago i Welend (Kanada). Slavlje Velike Gospe zaključeno je večernjom svetom misu koju je predvodio i izrekao prigodnu propovijed naš provincijal fra Željko Tolić. Zahvaljujući Gospodinu za sve milosti koje nam je udijelio kroz ove svete dane zahvaljujemo i svima koji su na bilo koji način pomogli da sve prođe u najboljem miru i redu. Tu svakako treba istaknuti naše ispovjednike, propovjednike, vjerničke skupine naše župe (Frama, FSR, neokatekumeni), kao i svu drugu braću bilo da se radi o svećenicima, bogoslovima, časnim sestrama ili pak o našim vrijednim župljanima. I ove smo godine dane proslave Velike Gospa zaključili hodočašćem u Ramu, našu staru postojbinu, u koju je na blagdan Male Gospe hodočastilo oko 250 vjernika župe Čudotvorne Gospe Sinjske.

Kratki prikaz rada i djelovanja u župi Gospe Sinjske u sljedećoj šk. godini

S proslavom Velike Gospe zaključuju se ljetni godišnji odmori i pomalo se sređuju dojmovi prethodne i snuju planovi za nastupajuću školsku godinu. Koji su naši planovi i što nas čeka u ovoj školskoj godini?

U školskoj 2007./08. godini u župi će na raspolaganje vjernicima biti osam svećenika u pastoralu (novi je fra Filip Milanović Trapo), zborovođa fra Jure Župić, orguljašica s. Jelena Mijić te nova sakristanka s. Trpimira Penić. Posla će imati, a nadamo se da će ga i savjesno obavljati.

Ove godine pripremat ćemo oko 320 kandidata za primanje sakramenta sv. Potvrde, a isto toliko će biti i onih koji će prvi put primiti Presveto Tijelo Kristovo. Radi toga ćemo organizirati susrete s roditeljima i omogućiti im da slušajući psihologe, liječnike i svećenike lakše prebrode mladenačke probleme svoje djece i njihovo normalnije uključivanje u život i društvo.

Za bolje informiranje, ali i razumijevanje svoje vjere i životnih obaveza svake nedjelje na HIT radiju Sinj naši vjernici, slušatelji spomenutog radija, mogu pratiti nedjeljnu vjersku emisiju.

Nećemo zapostaviti ni druge oblike pastoralnog rada. U župi djeluje FSR, FRAMA, Marijina Legija, tri neokatekumanske zajednice, ministranti, Molitveni vijenac Kraljice obitelji, Mješoviti župni zbor, zbor mladih i dječji zbor, a održavamo i redovite zaručničke tečajeve za mlade bračne parove Sinjske krajine. Svake nedjelje tiska se i župni listić koji vjernicima pomaže da se bolje upoznaju s radom u župi i tjednim planom i program u župi i svetištu.

U župi djeluje i župni „Caritas“ koji svakog mjeseca pruža ruku milosrdnicu i donosi malo radosti u stotinjak siromašnih obitelji. Pokrenuli smo i osnivanje humanitarnog fonda „Gospa Sinjska“ s nakanom pomoći siromašnim učenicima i studentima da uspješno završavaju željeno školovanje.

FAS

Obljetnica pogibije fra Stanka Bradarića i fra Milana Lapića

U Rupnom Dolu, općina Ravno u Hercegovini, 24. rujna 1943. godine partizani su ubili našu subraću fra Stanka Bradarića u 38. i fra Milana Lapića u 37. godini života.

Njihove su kosti prenesene u Sinj 10. listopada 1993. godine

S njima su ubijeni i domaći rodoljubi: Miho-Miško Burić (30), Mato Kukurika (43), Nikola Kukurika (37) i Martin Prkačin (40).

Euharistijsko slavlje u crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije u Ravnu 7. listopada 2007. godine u 16 sati predvodio je fra Željko Tolić, provincijal.

Po završetku euharistijskog slavlja održana je komemoracija i otkrivanje spomen ploče hrvatskih mučenika u Rupnom Dolu.

Izvješće o edukaciji fra Ivana Markovića, člana udruge KLAS, o edukaciji u SAD-u (od 24. lipnja do 31. srpnja 2007.)

Fra Ivan Markanović se vratio iz SAD 1. kolovoza, gdje je bio u posjeti Guest House.

Još prošlo ljeto, kada je bila delegacija Guest House u Hrvatskoj pod vodstvom Michaela Mortona, razgovaralo se o potrebi da netko iz Hrvatske

ide na daljnju edukaciju u SAD, koja je neophodna kako bi se moglo ozbiljno i stručno pristupati problematici ovisnosti te njezinoj prevenciji i liječenju među crkvenim službenicima.

Guest House je jedina i specijalizirana katolička ustanova takve vrste u svijetu. Polazi od jednostavne filozofije: *Spasiti osobu! Spasiti zvanje!* Ustanovljena je u Michigenu godine 1956., kao neprofitabilna, dobrotvorna ustanova sa svrhom liječenja katoličkih svećenika, đakona, redovnika, sjemeništara i redovnica (od 1994.) od ovisnosti o alkoholu, kemijskim sredstvima i njome uzrokovanih poremećaja. Djeluje u dva CARF-om (Komisija za akreditaciju Zdravstvenih ustanova SAD) ovlaštena lječilišna središta: u Rochesteru, Minnesota za svećenike i redovnike i u Lake Orionu, Michigan za redovnice.

U 50 godina rada kroz liječenje i terapiju GH-a prošlo je više od 6000 svećenika, poglavara, redovnika i redovnica, ponajviše iz SAD-a ali i iz cijeloga svijeta, a velika većina njih vratila se svome poslanju oporavljena zdravlja i obnovljene duhovnosti.

Budući da smo s njima uspostavili veoma dobru suradnju, oni su spremni u svakom pogledu pomoći nam u našoj situaciji osobito svojom stručnošću i dugogodišnjim iskustvom. Stoga je Michael Morton, glavni i odgovorni za edukaciju GH, organizator svih konferencija i stručnih skupova, tijekom ove godine dogovario i pripremao boravak fra Ivana Markanovića u SAD-u tako da bude što učinkovitiji. On je utemeljitelj i ravnatelj *Guest House Instituta*, (GHI) novoustanovljene obrazovne i istraživačke podružnice Guest House-a Inc. Zadaća Instituta je da promovira zdravlje i duhovnu obnovu katolika, tako da provodi obrazovne djelatnosti koje se odnose na alkoholizam i ostale ovisnosti, te promiče i provodi istraživanja o ovisnostima koje pogađaju članove Katoličke Crkve. Zahvaljujući njemu, boravak fra Ivana Markanovića zaista je bio izvrsno isplaniran, dobro organiziran i veoma intenzivan, tako da je mogao mnogo toga naučiti i bolje upoznati iskustva rada na području prevencije i liječenja od ovisnosti u SAD-u te ih prenijeti i prilagoditi našoj situaciji.

Stalni boravak je imao zahvaljujući provincijalu provincije Sv. Augustina Johnu Pavliku u Philadelphiji u kapucinskoj samostanskoj zajednici Padre Pio.

Fra Ivanov se boravak odvijao u tri dijela:

1. St. John Vianney, Downingtown

Prvi tjedan po dolasku posjećivao je: *St. John Vianney Centar u Downingtownu* (50 km od Philadelphije). To je *katolički psihijatrijski Centar* za skrb i liječenje svećenika sa psihijatrijskim programom, ustanovljen od nadbiskupije

Philadelphija i djeluje od 1946. Tu se imao priliku upoznati s novim programom tzv. *dual diagnosis*, koji se uvodi od prošle godine pod ravnanjem Michaela Mortona u suradnji sa Guest House. Svrha toga programa je objediniti liječenje psihičkih poremećaja s liječenjem od ovisnosti što je u uskoj povezanosti, jer su mnogi psihički poremećaji uzrokovani ovisnošću i obratno. Pod vodstvom ravnateljice programa liječenja Kathleen M. Spitz upoznao se s programom, načinom liječenja i osobljem.

2. SUDJELOVANJE NA VI. GODIŠNJOJ LJETNOJ KONFERENCIJI GHI „Ovisnost i život u zajednici“

U organizaciji GHI svake godine se održava godišnja ljetna Konferencija na najvišoj stručnoj i znanstvenoj razini u vezi aktualnih problema ovisnosti i liječenja, a namijenjena je odgovornima u Crkvi. Ovogodišnja konferencija održana je od 9. do 11. srpnja u Minneapolisu, MN, pod nazivom „Ovisnost i život u zajednici“. Odabrana tema trebala je odgovarati na veoma aktualna pitanja osobe ovisnika, redovničkih zajednica i Crkve. Poglavarice i poglavarice, odgojitelji u sjemeništima, duhovnici, učitelji u formaciji, kao i u permanentnom obrazovanju, pozvani su na sudjelovanje kako bi i sami stekli što bolji i jasniji uvid u problem ovisnosti i pomogli članu svoje zajednice da se što bolje tjelesno, duševno i duhovno oporavi i tako obnovljen nastavi svoju službu u Crkvi i svijetu.

Budući da je konferencija takve vrste na najvišoj znanstvenoj i crkvenoj razini glede problema, pristupa i liječenja od ovisnosti, fra Ivan je imao priliku susresti se s uvažanim svjetski poznatim stručnjacima na tom području.

3. School of Alcohol and Drug Studies, Rutgers univesitiy, New Jersey

Fra Ivan je završio ovogodišnji program: *School of Alcohol and Drug Studies* na *Rutgers University, New Yersey*, od 15. do 20. srpnja, i dobio maksimalnu ocjenu od 4.5 za odslušani turnus, što odgovara broju od 45 sati uspješno odslušanih Permanentnih obrazovnih cjelina (Continuing Education Units). Dobivena Svjedodžba o alkoholizmu i zlouporabi opojnih tvari može se priložiti za dobivanje certifikata savjetnika (counselor) i licence socijalnog djelatnika (za SAD). Također se na temelju nje može nastaviti daljnje usavršavanje u Rutgersu.

To je najpriznatiji studij o ovisnosti u SAD, odvija se u nekoliko turnusa, a studenti su iz područja socijalnih djelatnosti, vojnih službi, medicine, sudske medicine i kriminalistike. Tako se imao prilike upoznati sa širokom problematikom povezanom s ovisnošću. Svatko izabire teme za ono područje koje smatra najvažnijim za svoj rad. Fra Ivan je odslušao sljedeće teme:

I. Procjena i razgovorne tehnike oblikovane tako da mogu doseći klijenta koji se opire i poriče svoj problem. Daje moguće odgovore na pitanja kako

voditi razgovor s klijentom koji poriče svoj problem ovisnosti, iako je evidentno da ga ima; kako ga suočiti s problemom, da ga uvidi i prihvati liječenje kao jedini put oporavka.

II. *Od uporabe, zlouporabe do ovisnosti: razumijevanje procesa* – biološki, psiho-sociološki i duhovno.

III. *Duhovnost, ovisnost i želja; povezivanje Više Sile s procesom oporavka.* Duhovni put kao jedini put oporavka prema prve tri stope AA i Carl Gustav Jungu „*spiritus contraspiritum*“.

Boravak fra Ivana Markovića u SAD-a na edukaciji od velike je važnosti za udrugu KLAS. Njegovo iskustvo će omogućiti da udruga kvalitetnije i bolje djeluje kako u pojedinačnim slučajevima tako i na usavršavanju njenih članova.

Fra Mate Topić

Neka život pobjeđuje uvijek i svugdje gdje žive Hrvati

«Pozdravljam vas dragi roditelji i djeco, krizmanici rođeni u vrijeme Domovinskoga rata u našoj domovini, to je vaša odluka za život, pobjeda života. Neka život pobjeđuje uvijek i svugdje gdje žive Hrvati. Sakrament sv. Potvrde je sakrament zrelosti. Krenite u svijet kao Kristovi apostoli, da budete nada, radost svijetu, ne da ga iskoristite samo za sebe, nego da svijetu darujete svoju ljubav, dobrotu, radost, obogatite ga», poručio je između ostaloga mons. dr. Mile Bogović, biskup gospićko-senjski u crkvi Presvetoga Trojstva u Sindelfingenu obraćajući se četrdeset i sedmorici krizmanika i krizmanica kojima je podijelio sakrament Potvrde.

U svečanom ozračju Duha Svetoga, dana za cjeloživotno pamćenje za mnoštvo okupljenih roditelja, krizmanika, kumova i kuma, rodbine, prijatelja pridošlih iz Hrvatske, BiH, europskih zemalja sve je njih uz biskupa Bogovića pred početak misnog slavlja i obreda u napućenoj lađi sindelfingenske crkve pozdravio voditelj zajednice fra Marinko Vukman. Krizmanici su sudjelovali u svečanosti misnog slavlja sakramenta Potvrde čitanjima molitve vjernika, pjevanju psalama, prinosu darova, a zahvalili su se biskupu Bogoviću prigodnim govorom i buketom cvijeća.

U vrlo nadahnutoj propovijedi biskup Bogović je naglasio vrijednost obitelji u školi života koja je veća od onih znanja koja čovjek stječe na sveučilištima. Istaknuo je značaj branitelja, onih koji su branili Hrvatsku, no dodao je: «Danas su se u Hrvatskoj digli oni koji kleveću naš narod i hrvatske branitelje ne bi li

stvorili krivu sliku o nama. Opasno je gledati na svoju prošlost i sadašnjost kao na nešto što ne vrijedi i zato se ne dajmo, važno je znati drugome pomoći, a ne otkriti njegove slabosti, vrijeđati ga. Budite i vi učenici Kristovi, otvoreni Duhu koji je njega vodio, a da nas poveže veličina duha našega naroda», zaključio je srdačno pozdravljen biskup Bogović svoju propovijed.

Uz biskupa Bogovića euharistiji su koncerebrirali fra Jozo Župić i fra Ivan Mihalinec s domaćinom fra Marinkom Vukmanom, a svojom pjesmom cijelu su svečanost pratili zborovi sindelfingenske zajednice mladih i crkveni zbor pod ravnanjem časne sestre Rozarije Ćurić. U ime roditelja biskupu i svećenicima zahvalio je Željko Perić iz Leonberga. Prigodne potvrde podijeljene su i darovane svim krizmanicima, a kumovima i kumama fra Marinko je darovao Monografiju HKM u Sindelfingenu.

Valja naglasiti da je sav prikupljeni milodar s euharistijskog slavlja u Sindelfingenu u iznosu od dvije tisuće i sto eura darovan (pred tri godine iz iste sindelfingenske zajednice je već poslano pet tisuća eura) izgradnji spomen-crkve Hrvatskih mučenika na Udbini, a njihovom su se daru pridružili i članovi Hrvatskih katoličkih zajednica iz Nagolda, Calwa, Freudenstadta, Bad Willbada. Zdravko Pajdaković predsjednik njihova Župnog vijeća uz voditelja fra Ivana Mihalinca predao je biskupu Bogoviću u Sindelfingenu dvije tisuće i četrismo eura, obzirom da je i toga dana sakrament Potvrde primilo iz njegove ruke u sindelfingenskoj crkvi i šest krizmanika iz njihovih zajednica.

Biskup Mile Bogović podijelio je te subote u jutarnjim satima sakrament Potvrde uz euharistijsko slavlje i za dvadeset i sedmero hrvatskih krizmanika u Ludwigsburgu. U prepunoj tamošnjoj crkvi Presvetoga Trojstva na Marktplatzu okupilo se uz krizmanike i kumove, roditelje, rodbinu mnoštvo vjernika iz Hrvatskih katoličkih zajednica Ludwigsburg, Korntal, Vaihingen Enz, Bitigheim, a uz biskupa Bogovića koncelebrirali su domaći svećenici fra Jozo Župić i fra Anđelko Validžić. Krizmanici su sudjelovali u molitvi vjernika, a crkveni zbor pod vodstvom Ane Madunić pratio je pjesmom slavlje. Prikupljeni milodar s misnog slavlja tisuću devetsto eura darovali su također za izgradnju spomen-crkve Hrvatskih mučenika na Udbini.

Biserka Lukan

Župsko slavlje u Sindelfingenu

Župsko slavlje Hrvatske katoličke zajednice iz Sindelfingena proslavljeno u nedjelju 1. srpnja pokazalo je svo bogatstvo njihova zajedništva i humanitarnog djelovanja tijekom godine. Okupilo se mnoštvo članova

zajednice svih naraštaja, izvođača programa, djece, mladih, sportaša, pjevača, uzvanika. Za više stotina vjernika i njihovih obitelji slavlje s bogatim duhovnim, kulturnim i zabavnim sadržajima, zajedničkim besplatnim ručkom upriličio je voditelj zajednice fra Marinko Vukman sa suradnicama i suradnicima u velikoj dvorani misije.

U crkvi Presvetoga Trojstva u Sindelfingenu slavljena je zahvalna zajednička sveta misa za završetak vjeronaučne godine kao i za ovogodišnje prvopričesnike, krizmanike, krštene, vjenčane, slavljениke 35. obljetnice postojanja nogometaša Croatie, ali i za sve članove ove «žive zajednice» koja primjereno čuva u iseljeništvu tradiciju vjere, korijena i kulture svoje domovine.

U vrlo nadahnutoj propovijedi fra Marinko Vukman svojim je vjernicima slikovito poručio kako se u životu ne treba okretati natrag, već treba staviti ruke na plug, započeti jasno svoj posao, imati jasan cilj pred sobom, upregnuti svoj život i držati jasnu brazdu Evanđelja svaki dan ispred sebe.

Posebice se obratio mladeži i roditeljima, ukazavši im na važnost kršćanskog života i redovitog odlaska na euharistiju, završivši riječima: «Odlučimo se danas, pođimo jasnim Kristovim putem, i ne okrećimo se ni za čim drugim, jer 'Nitko tko stavi ruku na plug pa se obazire natrag, nije prikladan za kraljevstvo Božje!' (Lk, 9, 62)»

U poslijepodnevnom dijelu kulturno-zabavnog programa nazočne je, nakon pozdravnih riječi domaćina fra Marinka Vukmana, pozdravila konzulica Mirjana Božić čestitajući svima Dan misije u ime GK RH u Stuttgartu, generalne konzulice dr. Vere Tadić, pohvalivši vjerski, društveni, odgojni i humanitarni rad ove zajednice.

Na zajedničkom besplatnom ručku bilo je čak pet stotina sudionika pred kojima su kasnije nastupile i pokazale plodove svoga godišnjeg rada misijske grupe. Tri folklorne skupine pod vodstvom Ivica Šepovića izvodile su hrvatske pjesme i plesove iz Slavonije, Posavine i Dalmacije. Pod ravnanjem časne sestre Rozarije Ćurić i Kristine Ljubić, a uz glazbenu pratnju Mate Puljiza nastupili su misijski pjevački zborovi s kojim je pjevala Anđelina Jukić.

Hrvatske domoljubne pjesme hrvatskih pjesnika krasnoslovlili su Mirko Bradić, Lidija Sudar, Ivana Barbir, Marko Deverić.

Sav prihod i s ovoga župskog slavlja zajednica će darovati siromašnim hrvatskim obiteljima u domovini RH i BiH.

Biserka Lukan

Hvala s. Rozariji Ćurić

Nakon devet godina predanoga pastoralnog rada u Hrvatskoj katoličkoj zajednici Sindelfingen časna sestra Rozarija Ćurić u nedjelju nakon misnih slavlja u Sindelfingenu, Herrenbergu i Leonbergu oprostila se prigodnim riječima, upriličenim oproštajnim domjenkom od mnoštva okupljenih članova zajednice, svojih crkvenih zborova, mladih, djece, suradnica i suradnika.

Zahvalu za predani gotovo desetljeće dug rad sestri Rozariji vrijednoj korisnici i svojoj suradnici uputio je u ime cijele zajednice njezin voditelj fra Marinko Vukman u sindelfingenskoj crkvi Presvetoga Trojstva naglasivši: «U ime cijele naše zajednice zahvaljujem sestri na odgovornom i predanom radu s djecom, mladima i odraslima. Zahvaljujem za okupljanje i neumorni rad s našim zborovima dječjim, crkvenim i zborom mladih, za okupljanje ministranata, folklorša, čitača i za svu podršku u pastoralnom radu kao i kod slavlja tijekom godine upriličenih u našim zajednicama. Za sate vjeronauka, posjete bolesnicima, za sav doprinos ovoj zajednici, sestro, od srca hvala.»

U ime članova zborova dar za sjećanje sestri Rozariji predale su Kata Mihaljević i Esma Škoro, u ime dječjeg zbora Matea Blažinović predala je svojoj sestri cvijeće, dok su joj Jelena i Mate Puljiz zapjevali i zasvirali violinski duo za sretan put i nastavak pastoralnog djelovanja u domovini u Zadru.

Sestra Rozarija je u svom obraćanju vjernicima kazala svima veliko zbogom, hvala i oprostite, jer rekla je kako je u ovu zajednicu ugradila plodove svoga srca i uma, a da je u zajednici kroz sve te godine imala dobre ljude s kojima je radila na domovinskom zajedništvu i životu Crkve uz pomoć voditelja misije fra Bože Ančića i fra Marinka Vukmana te sestre Bogoljube Jurić. «Bog vas čuvao i blagoslovio, hvala vam, od vas sam puno naučila, mogla se razveseliti i radovati našim zajedničkim uspjesima», poručila je za kraj svima sestra Rozarija.

Na domjenku mnoštvo vjernika u misijskim prostorijama uz suzu u oku, stisak ruke poželjelo je sve dobro na novom životnom putu, u pastoralnom radu u Zadru sestri Rozariji Ćurić.

Biserka Lukan

EVANGELIZACIJA U FRANJEVAČKOM DUHU

“Oslobodimo Evanđelje i ono će osloboditi nas“ (*S jasnoćom i odvažnošću*, 5)

Uvodne misli

Danas se postavlja veliko i presudno pitanje pred svakog kršćanina laika, redovnika i tim slijedom i franjevca kako učiniti privlačnim, izazovnim i poželjnim živjeti kršćanski, redovnički, franjevački? U mnoštvu ponuda, izazova, poziva, načina života gdje se tu skriva i otkriva kršćanska, redovnička, franjevačka ponuda, poruka, način života? Postavlja se pitanje jesmo li mi aktualni i danas ili je naše vrijeme prošlo? To *veliko pitanje* postavlja se pred svakog od nas posebno za vrijeme ovog našeg hoda/hodočašća ususret 800. obljetnici Reda.

U ovom kratkom, fragmentarnom i nedorečenom promišljanju, koje sam shvatio i prihvatio i pred vas iznosim, više kao poziv svakom od nas da nastavimo kako promišljanje tako i doricanje ovih ili drugih misli koje bi nam pomogle da budemo zanimljiviji, vjerodostojniji i izazovniji prije svega sami sebi i potom svijetu u kojem živimo kao kršćani na franjevački način. Hod/hodočašće prema 800. obljetnici to traži od tebe, od nas. U ovom promišljanju pokušat ću iznijeti samo neka načelna, pitanja/odgovore našeg života, djelovanja i sudjelovanja kako unutar našeg bratstva tako i u životu, djelovanju i sudjelovanju našeg bratstva u Crkvi i svijetu. Kako živjeti u bratstvu i kako živjeti kao bratstvo u svijetu. Na koji *način*?

Ako bismo htjeli označiti način Franjina pristupa životu na svim razinama i u svim okolnostima, onda bismo mogli reći da je to bilo na način samog Evanđelja. Evanđelje = Isus Krist nam se predstavio i s nama *živio* i to nam *ostavio* kao smjernice za naše djelovanja, kako među nama tako i u našem odnosu i djelovanju u svijetu i prema svakom stvorenju: *jednostavnost, malenost, otvorenost, nenametljivost, prijateljstvo, radost, molitva, mir*. Franjo je po obraćenju započeo ići tim putem. Tako se predstavio svijetu i svijet ga je tako prihvatio i zavolio i mnogi su poželjeli živjeti kao i on i to sve do naših dana i u naše dane. Mi smo tome svjedoci!?

Samo evangelizirani mogu evangelizirati

U temeljima našeg poziva je evangelizacija. “Pođite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju“ (Mk 16, 15; usp. Mt 4, 23; 9, 35; 11, 5). Evangelizacija je prvotno osobno življenje *nadahnjivano/vođeno* Evanđeljem. Tako su započinjale sve istinske obnove u osobnom kršćanskom životu, u životu Crkve, tako su nastajali novi Redovi. Radosnu vijest najprije

treba “razglasiti životnim svjedočanstvom“ (*Evnagelii nuntiandi*, 22). Onaj tko je misli naviještati mora je sam *doživjeti i proživjeti* da bi njegov navještaj bio autentičan i donosio istinske plodove. Obnova treba počinjati iznutra a ne izvana. Franjo *se skriva i otkriva* upravo u *prihvatanju evanđeoskog načina života*. Zato je njegov način življenja vjere izazivao i plijenio ljude. Željeli su ići njegovim putem. (usp. 1 Čel, 37). Taj način i danas je najprikladniji za ponovno otkrivanje i prihvatanje i životno shvaćanje vjere i vjernosti Bogu, ljudima i svojem pozivu/zvanju i svekolikoj stvarnosti. “Ako želimo da naše evangelizacijske djelatnosti budu uistinu plodne, moramo brižljivo njegovati evanđeosku kvalitetu svoga života“ (*S jasnoćom i...*, 83). Franjo je upravo bio zahvaćen i *osvojen* kvalitetom evanđeoskog života. Po tom je bio i ostao prepoznat sve do naših dana i u naše dane i tako će i ostati. On nije ništa drugo ni htio, ništa drugo od svoje braće nije ni tražio. “Ovo je ono što hoću, ovo je ono što tražim, ovo želim cijelim svojim srcem!“ (2 Čel 22).

Evangelizacija znači ne samo nešto činiti ili biti izazvan događanjima, krizama, prigodnim svečanim slavljinama, nego svjesno, *proaktivno* uključenje u život na način Evanđelja. “Za Franju shvaćanje Evanđelja treba ostvariti novi način života. (...) Ono ima za cilj promijeniti čitaoca i pozvati ga da nasljeđuje Krista. Franjo pri tom misli ponajprije na sama sebe“ (Rotzetter - Matura, 48). Tek iz osobne i zajedničke evangelizacije moguće je evangelizirati druge, a ne obratno. Samo iz obraćenog života/srca može nastati istinsko obraćenje drugih. “Osobiti doprinos posvećenika i posvećenica evangelizaciji, stoji prije svega u svjedočanstvu života potpuno darovanog Bogu i braći, po uzoru na Spasitelja koji je, iz ljubavi prema čovjeku, postao sluga“ (*Vita consacrata*, 76).

Dakle, evangelizacija nije prvotno poslanje drugima, Franjo nije imao u početku namjera biti misionar, obraćati, nego jednostavno živjeti Evanđelje. Kada je čitajući/slušajući Evanđelje dobio nadahnuće za misije onda je dao braći preporuku kako to činiti. “Braća koja idu (među Saracene i ostale nevjernike), mogu se na dva načina među njima ponašati. Jedan je način da se ne svađaju niti prepiru, nego da, *radi Boga*, budu podložni *svakom ljudskom stvorenju* i neka priznaju da su kršćani. Drugi je način da, kad vide da se to sviđa Bogu, navještaju Božju riječ, da vjeruju u Boga Svemogućega, *Oca i Sina i Duha Svetoga*.“ (NPr XVI, 6-9). Iz ovih riječi jasno proizlazi da “Evangelizacija nije neko poslanje koje moramo izvršiti, nego poslanje po kojem postojimo“ (*S jasnoćom i ..., 72*).

Živjeti po evanđelju znači živjeti:

1. Jednostavnost

Franjo bijaše u “svemu jednostavan“ (1 Čel 83). Evanđelje je puno jednostavnosti, blizine, samo je satkano od mnogih prisposoba, priča, slike

koje su uzete iz svakodnevnog životne. Svima su razumljive. Zato Franjo upozorava i traži od svojih sljedbenika da teže za “poniznošću i strpljivošću, za čistom jednostavnošću i istinskim mirom duha“ (NPr XVII 15). Kod Franje jednostavnost zahvaća mnogo više i dublje nego što mi to poimamo i tumačimo. Za Franju je “jednostavnost, kćerka milosti, sestra mudrosti, majka pravednosti“ (usp. 2 Čel 89).

Jednostavnost proizlazi iz nutarnjeg sklada, mira, iz jednog neposrednog odnosa s Bogom, ljudima i prirodom. Jednostavan čovjek je bez kompleksa. Franjo se našao u Rimu i zaželio govoriti pred papom Honorijem i kardinalima. Kada je to doznao njegov prijatelj Hugolin, biskup ostijski veoma se poboja. Znao je za Franjinu govornost, ali i za preveliku jednostavnost, obrazovnu skromnost da bi mogao govoriti pred takvim skupom dostojanstvenika. No Franjo je tako govorio da je, kako piše Čelano, pobuđivao na naricanje, a ne na smijeh i omalovažavanje kako se bojao njegov prijatelj Hugolin (usp. 1 Čel 73). Franjo će zamoliti svu svoju braću i one što propovijedaju i one što mole i one što rade i klerike i laike da u svemu nastoje biti jednostavni, ponizni (usp. NPr XVII, 5) S tom jednostavnošću Franjo je hodao svijetom. Upravo to je djelovalo na ljude, privlačilo ljude. Franjo je po jednostavnosti bio svima blizak i njemu su svi bili blizu. To se dogodilo onog trenutka kada se poput djeteta predao u ruke Oca nebeskoga. Sve mu je od tog trenutka postalo jednostavno. To Bog čini onima koji mu se potpuno predaju.

Gospodin Bog nam dopušta da ga nazivamo Ocem. On je za nas, na našoj strani, tko onda može protiv nas? (usp. Rim 8, 31). Ništa tako ne daje životu sigurnost, opuštenost kao *povjerenje i predanje* onome koji sve nadilazi i koji nam je istovremeno tako blizu. “Ja sam s vama cijelo vrijeme do svršetka svijeta“ (Mt 28, 20) . Čovjek tada postaje uistinu dijete ali ne djetinjast, postaje miran ali ne nezauzet, neangažiran, postaje slobodan ali ne agresivan, postaje jednostavan ali ne neuljudan. Jednostavnost nas vodi u dubine božanskog, ljudskog i prirodnog, vodi nas na sami Izvor gdje je sve čisto, nezamućeno, zdravo. Franjo povezuje jednostavnost i mudrost, naziva ih sestrama: “Zdravo, Kraljice mudrosti, Gospodin te sačuvao s tvojom sestrom, čistom svetom jednostavnošću! (...) Čista sveta jednostavnost zbunjuje svu mudrost ovoga svijeta i tjelesnu mudrost“ (PKr 1, 10). ”Evangelizirati u prvom redu znači na jednostavan i izravan način svjedočiti o Bogu koji se objavio po Isusu Kristu u Duhu Svetome.“ (*Evnagelii nuntiandi*, br. 26).

2. Malenost

Biti *malen* znači vidjeti se u ovisnosti od Boga, u zajedništvu sa svekolikim stvorenjem. Vidjeti stvari, ljude i događaje i ono što jesu i kako i zašto jesu. Malenost se tako pokazuje kao najdublje razumijevanje stvarnosti. Postoji mnoštvo načina odgoja i obrazovanja. Jedan je od temeljnih načina (metoda)

upravo malenost i posredstvom malenosti. Prisjetimo se Isusovih riječi: *Malenima, siromasima se propovijeda Evanđelje* (usp. Mt 11, 2-6; 25-30; Lk 10, 21-24). Logično je da ga oni onda mogu i razumjeti. Malenost i maleni mogu otkriti mudrost Božju. Ona se ne suprotstavlja znanju nego ga nadilazi. Krist traži od *velikih* da puste *malene* da dođu k njemu (usp. Mt 19, 13-14; Mk 10, 13-16; Lk 18, 15-17). Malenost u duhu, malenost u pristupu stvarima, ljudima, događanjima. Malenost proizlazi iz stava i prelazi u djelovanje, odnos. “Paradigma malenosti jest Krist koji se nije kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, nego sam sebe ‘opljeni’ uzevši lik sluge...“ (...) Naša tradicija je postojana i obilna u zaštićivanju dostojanstva drugoga polazeći od osobno prihvaćene malenosti kao staze zajedničkog spasenja“ (*Gospodin nam govori na putu*, 29). Malenost nas oslobađa od egoizma, kako osobnog tako i zajedničkog. Posebno pokazuje vrlinu, krepost solidarnosti s onim *najmanjima, najugroženijima*, jednostavno sa svakim čovjekom kojeg susretne na svojem životnom putu. Franjo traži od svoje braće da svakoga velikodušno primaju, bez predrasuda i prosudbi: “Tko god bi došao k njima, prijatelj ili neprijatelj, kradljivac ili , razbojnik, neka ga dobrotivo prime” (NPr VII, 26). Govorio je da “mnogi koji nam izgledaju đavolovim udovima, mogu jednoga dana postati Kristovim učenicima” (usp. LTD 58). “Malenost tvori stvarni oblik koji kvalificira naš bratski odnos i vršenje naših službi, osobito svećeničke službe“ (*Gospodin nam govori na putu*, 28). Malenost upravo jer ne ugrožava, ne čini konkurenciju, dobrodošla je svuda. Posebno taj stav/odnos treba biti življen prvotno unutar svakog bratstva da bi iz tog iskustva zaživio u svim odnosima *Manjeg brata*. “Franjina bratska zajednica ima biti prostor slobode od moći i vlasti i za to jer je sastavljena samo od slušatelja i slugu a ne od moćnika i gospodara“ (Rotzetter-Matura, 67). Malenost prelazi u svekolike odnose i na svim razinama. Postaje način bivovanja. Ona je u nazivu i treba prijeći u život. Kada se jednom Franjo našao s kardinalom Hugolinom, koji je kasnije postao papa Grgur IX., a zajedno sa sv. Dominikom, biskup im je govorio o promaknuću na prelateske i biskupske stolice njihove braće. Obojica su to odbijala. Franjo će reći: “Gospodine, moja su braća zato nazvana «mala» da se ne bi usudila postati «velika». Zvanje nas potiče da budemo na niskom i da slijedimo trag Kristove poniznosti“ (2 Čel 148). “Vrsta odnosa, kojeg obilježava malenost prema svakom ljudskom stvorenju (usp. NPr XVI,6), nosi sobom posljedice za naše poslanje: među svjetovnjacima, u odnosu sa ženama, u našem načinu življenja u Crkvi, u nužnom međureligijskom dijalogu, u našem odnosu prema svemu stvorenomu – ukratko, u sveukupnom našem poslanju kao manji među manjima zemlje“ (*Gospodin nam govori na putu*, 30).

3. Nenametljivost

Evanđelje isključuje bilo kakovu silu. Svako nametanje ili nadmetanje u ime Evanđelja je protiv duha Evanđelja. Ono je blaga, radosna, dobra

vijest. Navještaj milosti, neuvjetovane Božje ljubavi prema čovjeku. Ono je darivanje, samoprijegor, služenje, niti nametanje niti nadmetanje koje bi vrijedalo drugoga, omalovažavalo drugoga. “Tko će biti na kojem mjestu - o tome vode brigu djeca ovoga svijeta“, kaže Krist. Krist svoje pita: “Možete li piti čašu koju ću ja piti?“ (usp. Mk 10, 35-45). Zabranio je svako nadmetanje i nametanje. Uspostavio je jedan novi odnos i traži ga od onih koji ga slijede/vjeruju. Taj novi odnos je bratstvo/prijateljstvo, taj novi odnos se uspostavlja preko služenja. Isključuje čak i prosudbe. “Čovječe, tko je mene postavio vama za suca ili djelioca?“ (Lk 12, 14).

Evandjelje najprije daje i to bez uvjeta. Zoran primjer tog nenasilnog postupanja donosi nam *Peruđinska legenda* u kojoj Franjo savjetuje braću kako će postupati s razbojnicima koji su im često dosađivali. Prema njima, kaže Franjo, budite ponizni i ljubazni, poslužite ih. “Zbog bliskosti i ljubavi koju su im braća iskazala, počeli su im u samotište na leđima donositi drva. Po Božjem milosrđu, potaknuti njihovom ljubavlju i srdačnošću što su im je braća iskazala, jedni od njih udoše u Red, drugi prigriše pokoru i braći obećашe da u buduće neće činiti nikakva zla, nego da će živjeti od rada svojih ruku” (LP, 90). Franjo daje slobodu braći i ne nameće svoja pravila nego ih upozorava da ostanu budni i pozorni za Božja nadahnuća. “Idite braćo, s Gospodinom i kako se Gospodin udostoji nadahnuti vas, svima propovijedajte pokoru“ (1 Čel 33). Franjo u Pravilu upotrebljava deset puta izraz “kako vas Bog nadahne”. On želi dignuti svaku prisilu. Franjo ne nameće ništa, kako je to bio običaj u njegovo vrijeme, svojim sljedbenicima. Oni nemaju ni stalno boravište, oni hodaju po gradovima i selima, tamo gdje se nađu stvaraju bratstvo. Način života je važan a ne prebivalište, struktura koja je nametnuta i koja ograničava. Franjo je bio veoma nezavisan, volio je slobodu, iz čega je proizlazilo njegovo poštivanje slobode drugih. Prepuštanje, oslušivanje Duhu nalazi se kod Franje u središtu, a ne na okrajcima životnog djelovanja.”Franjo je bio najdublje uvjeren da Kraljevstvo Božje na zemlji raste samo ako su ljudi do dna duše ovladali ljubavlju Božjom. Takvoj se ljubavi on priključio jer bijaše ovladan” (D. Lamprecht). Samo ljubav oslobađa i samo ljubav je spremna i drugima dati slobodu.

Nenametljivost nema ništa s pasivnošću. Nenametljivost je vrhunski način angažiranja, djelovanja, kako nutarnjeg tako i vanjskog. Nenametljivost proizlazi iz saznanja *da Bog ljubi i voli svako biće* i da svakoga zove da radi u njegovom vinogradu *na sebi svojstven, darovan način*. Nenametljivost nije pohvala samovolji, to je davanje mogućnosti svakome da *su-odgovorno traži i ostvaruje* svoj životni poziv u zajedništvu s Bogom i ljudima i prirodom kao što je činio Franjo.

Njegov odlazak u Sv. Zemlju s križarskom vojnom bio je sve drugo nego vojnički/osvajajući pohod, bilo je to evanđeosko putovanje, putovanje mira. Franjo se nametnuo upravo svojom nenametljivošću. Nikome se nije opirao i tako je mnoge pridobio, osvojio. Nitko protiv njega nije imao ništa jer on protiv nikoga nije imao ništa. Postao je prijatelj svih onih koje je susretao. (usp. 1 Čel, 57). Franjo je znao da Sin Božji nije nikad upotrijebio silu, i u najtežim trenucima rekao je Petru: “Djeni mač svoj u korice” (usp. Iv 18, 11).

Nenametljivost znači više mjesta ostaviti Bogu da on vodi čovjeka, i više mjesta ostaviti čovjeku da on osobno može biti pažljiviji na Božji glas. To znači da se svi naučimo i tako živimo, da Bogu prepustimo glavnu ulogu u vođenju naših osobnih i zajedničkih poslova. Uz naše pasivno-aktivno prepuštanje Božjoj volji. Franjina poruka vrijedi i za nas danas ali shvaćena i prihvaćena u svojoj cjelini: “Ja sam svoje učinio, što vi treba da učinite, neka vas pouči Krist!” (2 Čel 214). “Kršćani posve jednostavno i nenasilno zrače svoju vjeru u vrednote koje su iznad uobičajenih vrednota i svoju nadu u nešto što se ne vidi, o čemu se čovjek po sebi ne bi usudio ni sanjati” (*Evnagelii nuntiandi*, 21).

4. Otvorenost

Osnivanje tri Reda govori kako je Franjo shvatio svoju ulogu veoma široko i otvoreno. Evanđelje je namijenjeno svima i svakom staležu. Nitko nema prednosti. Ono što čovjek ne može učiniti, učinit će milost koju Bog dijeli onima koji joj se otvaraju da bi ih Ona potom otvorila za druge. Franjo polazi od osobnog iskustva milosti i ponašanja Isusa Krista. “Htio je da Red bude otvoren svima, jednako siromašnima i neukima, kao i bogatima i učenima” (2 Čel 193). Govorio je: “Pred Bogom nema osobne prednosti, i Duh Sveti, generalni ministar Reda, jednako počiva na siromašnima i jednostavnima”. Jakov iz Vitrija naglašava: “Nikome ne zatvaraju vrata svoga Reda” (FF 2223).

Živimo u svijetu tako povezanom tehničko-tehnološko-elektroničkim sredstvima da bez problema možemo komunicirati sa svakim ma gdje se on nalazio. Istovremeno smo tako zatvoreni u svoje male krugove i kružoke da živimo blizu, jedni uz druge, jedni s drugima, a opet smo tako daleko da se ne poznajemo, govorimo a nastojimo ništa ne reći, slušamo govor ali ne dopiremo do onoga od koga nam dolazi, gledamo se ali se ne vidimo. A Evanđelje nam priča o jednoj stvarnosti u kojoj se Bog otvara/otkriva čovjeku, dolazi čovjeku, postaje čovjekom. Priča nam o jednoj zajednici u kojoj bijaše “jedno srce i jedna duša.” (usp. Dj 4, 32).

Jedan od razloga da su se svjetovnjaci odvojili od Crkve jest upravo zatvorenost crkvenih struktura. Odnosi u svijetu i odnosi svijeta prema Crkvi i Crkve sa

svijetom i unutar Crkve tijekom povijesti postaju sve složeniji i zatvoreniji. Postoji pretežno *posredna, naknadna, postdogađajna komunikacija*, a ne životna, u stvarnim događanjima života. *Pismo Svim vjernicima* jasno i nedvosmisleno govori o Franjinom odnosu i brizi za čovjeka bez obzira u kojem se staležu nalazio i koje zanimanje vršio. Franjo se osjeća *suodgovoran i sluga* svih. Pismo je upućeno: “Svim kršćanima, redovnicima, klericima i laicima, muževima i ženama, svima koji prebivaju u svekolika svijeta, brat Franjo, njihov sluga i podložnik, želi duboko poštovanje, istinski mir s neba i iskrenu ljubav u Gospodinu!” (1P 2-3).

5. Prijateljstvo

Kada se živi jednostavnost, nenametljivost i otvorenost, onda prijateljstvo dolazi samo od sebe. Nestalo je onoga što priječi veze među ljudima, onog što isključuje, dijeli, podčinjava. Tada čovjek živi zajedno ne samo s Bogom, nego i s ljudima i sa samom prirodom. Franjo je s *poštovanjem* susretao svako stvorenje, svakom stvorenju se *divi*, svakom stvorenju nastojao je prenijeti *poruku ljubavi*, mira, prijateljstva. “Kad bi pronašao obilje cvijetova tako im je propovijedao i pozivao ih da hvale Gospodina kao da su razumni. Tako je netaknutom čistoćom opominjao na božansku ljubav i poticao na radosnu podložnost: usjeve i vinograde, kamenje, šume, i svu ljepotu polja, vodene izvore i zelenilo vrtova, zemlju i vatru, zrak i vjetar” (1Čel 81).

To prijateljstvo nije ono koje nas čini ovisnim i druge čini ovisnim o nama. To prijateljstvo oslobađa. Evanđeosko prijateljstvo odnosi se na Boga, na ljude, na prirodu. Ako nedostaje bilo koji čimbenik to onda nije evanđeosko i prijateljstvo koje je Franjo živio. Sve je proizišlo iz Božje *ruke* i ima svoju svrhu - služenje a ne iskorištavanje, uništavanje, izrabljivanje. “Tako je netaknutom čistoćom opominjao na božansku ljubav i poticao na radosnu pobožnost: usjeve i vinograde, kamenje, šume i svu ljepotu polja, vodene izvore i zelenilo vrtova, zemlju i vatru, zrak i vjetar. Sve je napokon stvorove nazivao braćom i sestrama i na izvrstan, drugima nepoznat način pronicao je tajne stvorova oštrinom srca kao onaj koji je već ušao u slobodu slave sinova Božjih.” (1 Čel 81). Franjo se nadahnjuje na Bogu. Tako će reći jednom bratu: “Znaj, predragi brate, da je finoća jedno od svojstava Boga, koji daje svoje sunce i svoju kišu, iz finoće, pravednima i nepravednima; finoća je sestra ljubavi, koja gasi mržnju i podržava ljubav” (FF, 1871).

6. Radost

Kada kažemo radost, kažemo malo i puno. Malo ako mislimo da je to zadovoljstvo, osjećaj zadovoljstva što smo se riješili nekih problema, što nam stvari “idu od ruke“. Puno ako mislimo i tako živimo kao da nismo sami, da ima netko s nama na putu koji može dati smisao i našim neuspjesima i promašajima, patnjama, koji može i hoće nas izvesti s naših stranputica na

pravi put. To je ona radost koja se ne može oduzeti, na koju ne utječe vrijeme i prilike, stanje u kojem se nalazimo (usp. Iv 16, 22-23). Riječ Evanđelje upravo to znači. Franju je osvojila ta evanđeoska radost, to jest život Isusa Krista, zato on doživljava veliku sreću, radost, utjehu kada čita, meditira sveto Evanđelje, život Isusa Krista (usp. LP 38) R. Panikar, naš suvremenik, napisao: “Ako nam se vjera, kršćanstvo, ne pokazuje kao radosna vijest, to nije više Evanđelje, nije više ono što bi trebalo biti; bit će nešto što smo primili rutinom, po navici, jer su nam drugi propovijedali, ali što nije živa stvar; ne može se predati lešina, ne služi ničemu da sve knjige budu dobrih nauka i da Crkva bilo što sadrži poput mrtva pologa ako se to ne oživi i ne uskrsne unutar svakog od nas.” Radost za Franju ima posebno životno značenje. On sam želi steći i sačuvati i osjećati tu krepost, želi to i svojoj braći. Radost prema Franji služi za izgradnju bližnjega i pobjedu nad neprijateljem. Radost je odlika onih koji žive u Gospodinu (usp. OS 95). Navještaj Radosne vijesti treba proizlaziti iz radosnog življenja. Tu novost traži, očekuje današnji svijet u kojem se žive i najavljuju samo strahovi. “Navijestiti Evanđelje znači unijeti Radosnu vijest u svaku ljudsku sredinu i u tom srazu samo čovječanstvo iznutra preobraziti, učiniti ga novim.” (Evangeliu nuntiandi, 18).

7. Molitva

“Gdje god mi bili, na svakom mjestu, u svaki čas, u svako doba, iz dana u dan i uvijek, vjerujemo iskreno i ponizno i u srcu zadržimo, ljubimo i častimo, klanjajmo se, služimo, hvalimo i blagoslivljajmo, i slavimo i uzvisujemo, veličajmo i zahvaljujmo svevišnjem, silnom, vječnom Bogu“ (NPr XXII, 32).

Molitva za sve, molitva uvijek. Mi smo po molitvi zajedno i onda kada smo fizički daleko. Po molitvi sve i svi su naši. Molitvi trebaju *služiti* sve stvari. Tko istinski moli daje prostora djelovanju Duha Svetoga, a on nam objavljuje što je volja Božja i koje je uistinu naše dobro. Molitva oblikuje življenje, daje smisao cjelokupnom djelovanju i svekolikim stanjima u kojima se čovjek može naći. Ona je veoma kreativna jer je Bog na djelu s čovjekom. Molitva postaje važan čimbenik kako odgoja tako i obrazovanja i u svakodnevnom radu u čemu sva braća trebaju sudjelovati. “Prva im želja mora biti usvojiti duh Gospodnji i njegovo sveto djelovanje, moliti mu se uvijek čista srca” (PPr X, 10). Bratu Antunu piše: “Drago mi je da predaješ svetu teologiju braći, samo da zbog toga studija ne gasiš duha svete molitve i pobožnosti.” Kad braća rade neka “ne ugase duh molitve i pobožnosti, kojem sve vremenito mora služiti” (PPr V,3). Franjo je dosegnuo vrhunce *mudrosti i razumijevanja* svekolike stvarnosti upravo zahvaljujući molitvi. Franjo je potpuno svjestan tko je i kakav je čovjek, krhko i nestabilno biće, ali i biće koje ima velike i uzvišene želje i htijenja koje nadilaze njegove ljudske snage, pamet, mogućnosti, one su Božji darovi u njemu. Iz te realnosti čovjeka i njegove istovremene ograničenosti i neograničenosti Franjo se “nije pouzdavao u

sebe, nego se prije svih pothvata utjecao svetoj molitvi“ (1 Ćel 35). “Molitva i kontemplacija jesu prva Svećeva domovina“ (Rotzetter-Matura,59).

I danas kada se nalazimo pred novim izazovima koji nadilaze sve naše snage fizičke, intelektualne, moralne, etične, i mi trebamo staviti molitvu u središte, tijekom i periferiju naših osobnih i zajedničkih radnih, odgojnih i intelektualnih napora. Molitva i kontemplacija trebaju biti i naša *prva i prava domovina*. “Održati živim duh molitve i pobožnosti jest neophodno ukoliko želimo otkriti naše korijene i otvoriti putove prema budućnosti... (...) Naš identitet Manje braće, kako je opisan u Pravilu i konstitucijama, zahtjeva od nas da u našim životima damo prioritet duhu molitve i pobožnosti, i to tako da se svaki brat prometne u duhovnog učitelja, a naša bratstva postanu škole duhovnosti, privilegirana mjesta molitve, kontemplacije, razmatranja, «blagovalištem» traganjem i susretom s Gospodinom, kao i «zajednica» koja s radošću slavi ono što Bog učini za nas“ (S Jasnoćom i odvažnošću, 42).

8. Mir

Mir kao početak, mir kao sredstvo i mir kao cilj. Mir želimo, od njega polazimo, k njemu putujemo. Mir je problem slobode kako nutarnje tako i vanjske. Mir kao djelo pravde, ali i kao svijest da imamo svoj cilj koji nadilazi svekolike nemire koje svakodnevno doživljavamo. Mir je najveća aktivnost i samo se u miru može biti pozitivno aktivan. Mir je uvjet za osobnu i zajedničku promjenu. Za Franju mir je bio i uvjet primanja Božje poruke. Ćelano piše: “Prije svake svoje propovijedi najprije bi na sakupljene, kojima je imao tumačiti riječ Božju, zazivao mir govoreći: ‘Gospodin vam je dao mir!’ Mir je naviještao i muškarcima i ženama, naviještao ga je pobožno uvijek i onima koji su mu dolazili u susret i pokraj kojih bi prošao. Zato su mnogi, koji su mrzili mir i spasenje, uz pomoć Gospodinovu svim srcem prigrlili mir i postali sinovi mira i osvajači vječnog spasenja.“(1 Ćel 23).

Za Franju mir je prije svega djelo Božje. Ljudi su samo suradnici tog mira koji je Bog donio. Mir bez Boga može se *nametnuti*, no to nije mir, mir koji dolazi od Boga on postaje, raste, rađa se. Mir bez Boga je samo vanjski, proračunati, privremen. Onaj koji dolazi od Boga jest nutarnji, neuvjetovani, trajni ukoliko raste i ukoliko je utemeljen na Bogu. Pavao piše: “On je, naime, naš mir. On sjedini oba dijela i svojom smrću sruši rastavni zid, neprijateljstva. On dokinu Zakon s njegovim zapovijedima i zahtjevima da dvojicu učini u svojoj osobi jednim novim čovjekom. On izmiri i pomiri oba križem s Bogom u jednom tijelu. On u svojoj osobi ubi neprijateljstvo (Ef 2, 14-14). Mir je proces i on nikad nije u potpunosti završen niti savršen. Ono što je važno jest *biti na putu mira i pomirenja*. Mir nije nešto statično, naprotiv to je nešto dinamično. Tomislav Ladan tumačeći riječ *mir* piše: “U osnovi većine pojmova trebala bi biti zamisao tišina-spokoj-postojanost ili čak prijateljstvo-srodstvo-sloga, usklađenost, povezanost.“

Završna misao

Od ovih vrlina i kreposti, koje proizlaze iz Evandjelja, života Isusa Krista, bio je satkan život i svekoliko djelovanje sv. Franje. On se po njima približio Bogu, ljudima i prirodi, postao čovjek kojemu se ljudi dive sve do naših dana i u naše dane. Proglašen je čovjekom milenija. Ako je Franjo i danas aktualan onda je aktualan i njegov način života, onda smo i mi kao franjevci aktualni ako nastojimo živjeti i proniknuti vrline, kreposti koje je on živio. Ove odlike, vrline kreposti tako su povezane da jedna bez druge ne idu. One se skrivaju i otkrivaju i proizlaze i pozivaju i potiču jedna drugu. Mogu se živjeti samo kao jedinstvo. Gdje nedostaje bilo koja, nedostaju sve ili život nije u skladu Evandjelja i onog što je htio i kako je živio sv. Franjo. Mogućnost shvaćanja i razumijevanja Evandjelja može proizići samo iz življenja Evandjelja na način Franje iz Asiza. "To nije vizija pridržana nekim posebnim kategorijama, ona je upravljena svima i ne može je konačno i do kraja ostvariti niti pojedinac niti neka zajednica. Poput Evandjelja, i ova je vizija *utopija*: ne kao ideal koji nigdje ne postoji, nego kao mjesto koje je uvijek ispred nas, zbog kojeg idemo naprijed danju i noću, prema kojem smo uvijek usmjereni a da ga nikad ne dostižemo." (Matura T., 195).

Evangelizirati na franjevački način znači prije svega živjeti "na svakom mjestu, svaki čas i u svako vrijeme, svaki dan i neprestano, vjerujući, klanjajući, služeći, hvaleći, blagoslivljajući, slaveći i zahvaljujući Gospodinu Bogu živomu i pravome" (usp. NPr XXIII, 23-33).

Fra Jure Šimunović

† Fra Ljubo Muslim

Br. 01-760/07.
Split, 6. rujna 2007.

Predmet: *Molitva za pok. fra Ljubu Muslima*

Braća koja nisu obavila molitve i slavila misu za pok. fra Ljubu Muslima, neka to učine što prije kako propisuju Statuti Provincije: braća svećenici po jednu sv. Misu, a braća klerici i neklerici križni put.

U nekrologiju pojedinih samostana neka se upiše na dan 3. rujna:

Fra Ljubo Muslim rodio se 29. ožujka 1947. u Raduniću (Ogorje). U novicijat stupio 9. srpnja 1965. u Sinju. Svečane zavjete položio 17. rujna 1971. na La Verni (Italija). Za svećenika zaređen 29. lipnja 1974. u Imotskom.

Od 1975. do 2006. godine obnašao je razne pastoralne službe u Provinciji.

Preminuo je u samostanu Majke Božje Lurdske u Zagrebu 3. rujna 2007. godine. Pokopan je u samostansku grobnicu na Lovrincu u Splitu 10. rujna 2007.

Homilija fra Željka Tolića, provincijala

U prigodi smrti našega fra Ljube, pregledavao sam jučer provincijsku pismohranu i sve dopise i otpise koji se tiču fra Ljubina redovničkog i svećeničkog života i djelovanja. U jednom dopisu fra Ljubo piše o. Provincijalu: «*Kad umrem, želio bih da mi se govori o pravednom Sudu Božjem*». Zašto je to zaželio ne znam, ali ta želja stoji napisana. Razmišljao sam o toj fra Ljubinoj želji: kako je ispuniti i kako je uobličiti u Misi s narodom. Misao bi mi bilo lakše uobličiti kad bi se o tom Sudu govorilo samo pred klericima, ali danas ste tu i vi: vjernici-laici. I vi, kao i klerici, s pravom očekujete da u prigodi smrti jednog redovnika i svećenika čujete riječ i da vam se protumači katolička nauka o Sudu Božjemu.

Apostol Pavao dva puta piše da nam je svima doći ne samo pred Boga Oca, nego i pred Boga Suca. Veli, čuli smo: «*Svi ćemo stati pred sudište Božje, jer pisano je: 'Života mi moga, govori Gospodin, prignut će se preda mnom svako koljeno i svaki će jezik priznati Boga'* – *Svaki će dakle od nas za sebe Bogu dati račun*» (Rim, 14, 10-12). Na drugom pak mjestu piše: «*Svima nam se pojaviti pred sudištem Kristovim da svaki dobije što je kroz tijelo zaradio. Bilo dobro, bilo zlo*» (2 Kor 5, 10). Vidljivo se u toj apostolovoj najavi ističu riječi: *Stati, pojaviti se, sudište i Bog, račun, dobro i zlo, zasluga, nagrada i kazna.*

Nitko nas nije pitao hoćemo li se začeti i roditi, pa ipak smo rođeni! Nitko nas nije pitao hoćemo li živjeti, pa ipak živimo! Nitko nas ne pita hoćemo li umrijeti, pa ipak svi umiremo. I nitko nas neće pitati hoćemo li na sudište, pa ipak svakome će se to od nas dogoditi. Svaki će od nas pred Bogom, htio ne htio, prignuti svoje koljeno, «pojaviti ćemo se pred sudištem Kristovim» i bit ćemo suđeni. Ako su ove četiri činjenice o začecu i rođenju, životu i smrti neoboriva istina i činjenica, neoboriva je i ova posljednja etapa naše opstojnosti o polaganju računa na sudištu Božjem na kojem se dobro nagrađuje, a zlo kažnjava.

Stvaranje - rastvaranje. Po čudesnom promislu i nacrtu Božjem, koji je ugrađen u naravni tijek ljudskoga roda od samoga početka ili začetka, mi, naravno, i izravno od svojih roditelja zadobivamo smrtno tijelo, a na čudesan i izravan način Bog nam daje besmrtnu dušu. Kad se duša s tijelom prožme, stopi i sastavi, onda oživi ljudska osoba i razvija se ljudsko biće, koje prema dobi i uzrastu zovemo zametak, čedo, dijete, dječak, mladić, zreo čovjek, starac. Organsko je tijelo savršeno planski po toj ulivenoj duši organizirano u svome razvoju od jedne do šezdeset milijardi stanica, uz uvjet da mu omogućujemo potrebnu hranu, piće, temperaturu, rad i odmor. Sve se automatski i naravno odvija, od dana povoja do dana pokoja. Psalmist veli: *«Zbroj naše dobi sedamdeset je godina, a ako smo snažni i osamdeset; a većina od njih muka je i ništavost, jer prolaze brzo i mi letimo odavle»* (Ps 90, 10). Dolazi, dakle, čas da se ova dva dijela, tjelesni i duhovni, rastavljaju, što mi nazivamo smrću ili preminućem. Najbolniji trenutak života jest upravo to razdvojenje ili izdahnuće, kad se duša od tijela odvaja. Tijelo ispraćamo u sprovodu i sprovodnoj molitvi, a dušu Bog uzima k sebi u vječnost da joj dodijeli pravednu plaću. Život se, dakle, kako govorimo u *Prefaciji za pokojne*, mijenja, a ne oduzima.

Ništa nam u životu nije sigurnije od smrti. I ništa nije nesigurnije od trenutka smrti. Kako će svatko od nas gledati na taj posljednji trenutak, ne samo svoj nego svakog čovjeka, ovisi o odgoju, pameti i vjeri svakoga od nas. Jedni će reći da tijelu treba posvetiti svu pozornost, pružiti mu sve ugone i naslade, jer duše ionako nema; sa smrću čovjek posve nestaje i nikomu za ništa ne odgovara; sve se završava raspadom tijela; takvo je mišljenje onih koje nazivamo bezbošci i ateisti. Drugi će također potvrditi da se tijelo raspada, ali vjeruju da duša ostaje netaknuta i vječno će živjeti na način koji joj Bog dosudi. To su vjernici, koji Boga priznaju ne samo za Stvoritelja svoga tijela i svoje duše, nego i za Suca svake svoje izgovorene riječi i mišljenja, svoga zborenja i djelovanja. Mi, dakle, kao članovi Katoličke crkve vjerujemo da nam Bog, «nakon što se raspadne dom ovozemnoga boravka», priređuje svoja dva pravedna suda i vječno prebivalište na nebesima.

Suđenje duši. Odmah po razdvajanju duše od tijela, tijelo polažemo u grob, a dušu Bog zove k sebi na račun. Jer, Pismo jamči, čuli smo, svima se nama jednoga dana pojaviti pred sudište Kristovo. Kako se odvija to sudište? Vrlo jednostavno. Isus je rekao: *neću vas suditi ja, nego će vas suditi vaša djela.* Koja i kakva? Ona, braćo i sestre, o kojima se govori u deset sinajskih zapovijedi, Isusovim zapovijedima ljubavi i crkvenim zapovijedima po kojima se točno vidi sav naš život proživljavan u mislima, zboren u riječima i manifestiran u djelima. Primjerice:

Čovječe, kako si Boga priznavao kao Stvoritelja i Suca, tj. da li si imao u svijesti i savjesti da Bog postoji i da nam po djelima našim naplaćuje: da dobro nagrađuje, a zlo kažnjava?

Vjerniče, jesi li Boga «svim srcem svojim, svom dušom svojom i svim umom svojim», kako se nekoć i danas na vjeronauku uči, štovao ili si ga - ne daj Bože - besramnom psovkom psovao, blatilo i pogrđivao?

Kršćanine, jesi li Dan Gospodnji opsluživao i sam se od naporna rada odmarao ili ti je jednako radna bila nedjelja i ponedjeljak, i svetak i petak? Za opsluživanje svete nedjelje slijedi Božja pohvala, a za kršenje Dana Božjega njegova pokuda.

Smrtniče, jesi li roditeljima, i uopće starijima, iskazivao dužnu počast ili si ih zanemarivao, prezirao i svojim ponašanjem sablažnjavao? Ako si roditelje častio, i tebe će počastiti Bog i pozvati te za svoj stol. Ako si ih prezirao, zanemarivao i vrijeđao, ta će ti se čast oduzeti.

Katoliče, jesi li drugomu pomagao ili odnemagao, ljubio ga ili ubijao? Ako si ga i čašom hladne vode osvježio, i tebe će Bog osvježiti u vječnosti. Ako si ga jezikom ocrnio i ubio, kako možeš očekivati da te Bog životom svojim nagradi?

Čovječe, jesi li tuđu imovinu i posjed prisvajao, oduzimao i pljačkao? Ako jesi, kako možeš zlo raditi, a dobru se nadati?

Kršćanine, jesi li tuđi dobar glas, tuđe dostojanstvo i tuđe ime cijenio? Jesi li drugoga pozdravljao, drugome praštao, drugome dobro želio i činio ili si ga varao, kletvom i klevetom obasipao? Za sve dobro čut ćeš: «*Slugo dobri i vjerni*», a za ono što je zlo: «*Odlazi od mene, slugo lijeni i opaki. Ne poznajem te*».

Jesi li uvjeren da tebe, koji si smrtnan, ima, a Boga, koji je besmrtnan, da nema? Ili misliš da je Bog tebi oči dao, a on da je bez očiju i da ne vidi što radimo? Da je tebi sluh dao, a da je on gluh i da ne čuje što zborimo? Da je tebi jezik dao, a da je on nijem i nemoćan progovoriti ili prigovoriti nam kako se ponašamo i da je neznanica koji nije kadar pravedno i pravično prosuditi i presuditi?

Braćo i sestre! Ako smo se držali Božjeg Zakona, ne bojmo se Boga i njegova Suda. Bog je milosrdni Otac, ali i pravedni Sudac koji po djelima našim postupa. Djela će nas naša nagraditi ili osuditi!

Završno suđenje i smrtnom tijelu. A onda će jednoga dana, onog Sudnjega dana - dana i časa za koji osim Oca nitko ne zna kada će biti - Bog pozvati sve žive i sve mrtve, preminule od postanka svijeta, i opet povezati im uskrslo tijelo s besmrtnom dušom u cjelovita čovjeka. Mi vjerujemo: kako je, nakon ove smrti, duši bilo već dosuđeno (vječni život ili vječne muke), tako će o drugom Kristovu dolasku i tijelu biti dosuđen život pravednika ili nepravednika. Upravo ono Što u članku našega Vjerovanja izražavamo kad kažemo: «*Vjerujem u uskrsnuće tijela i život vječni*». Svima nam je, dakle, stati pred sudište Božje: i na ovo početno kad se bude sudilo samo duši nakon ovozemaljskoga života i smrti i na ono završno kad se bude sudilo i tijelu na Dan općega suda. To je naša Dogma i Biblija, to je naše Vjerovanje!

Svatko će od nas sam samcat stati u sudnicu Božju da nam Bog pravedno presudi po mislima, po riječima i po djelima našim. Sv. Pavao kaže: *Necēs biti sam!* S tobom će biti Krist: zagovornik, odvjetnik i pomoćnik. Kako si u njega u životu vjerovao i po njegovu Evandjelju živio, takva će ti biti i sva vječnost.

Zahvalni smo Bogu na njegovu daru za 61 godinu fra Ljubina života, 43 godine redovništva i 34 svećeništva. Zahvaljujemo Bogu u ovoj svetoj misi za svaku dobru riječ, za svaki smijeh, ugodu i šalu, za pozdrave i usluge, za svaku propovijed i ispovijed, za sva krštenja i vjenčanja, za sve opreme bolesnika i sprovode ukopnika što ih je fra Ljubo tijekom svoga pastoralnog djelovanja po raznim župama obavljao. Usprkos ljudskim slabostima koje je kao smrtnik imao, ipak su brojnija i pretežnija dobra djela po kojima će fra Ljubo, nadamo se, kod Boga biti nagrađen, a od ljudi poštovan.

Pokopali smo njegovo tijelo u našu fratarsku i obiteljsku grobnicu na Lovrincu pokraj ostale naše preminule subraće. Pokopali smo ga, ali vjerujemo, čvrsto i nepokolebljivo vjerujemo, u zoru uskrsnuća kad će mu tijelo uskrslo i preobraženo u Dan onaj biti ponovno združeno s njegovom besmrtnom dušom koju ovom svetom misom vjernički usrdno, bratski iskreno preporučujemo milosrdnom Srcu Spasitelja Isusa i Presvetoj Djevici, majci Isusovoj i Zagovornici našoj!

U ime cijele naše Provincije iskrenu sućut izričem fra Ljubinoj majci Ivi, sestri Ani, braći Vladi i Željku s njihovim obiteljima, svoj njegovoj rodbini i prijateljima. Također sućut izričem njegovoj župi Ogorje u kojoj se rodio i svim drugim spomenutim župama u kojima je kao svećenik djelovao.

Pokoj vječni darovao mu svemogući Gospodin i milosrdni Sudac!

Oproštajni govor fra Frane Doljanina, gvardijana franjevačkog samostana Majke Božje Lurdske u Zagrebu

Draga braćo i sestre, želim se oprostiti od pokojnog fra Ljube Muslima u ime braće fratara, sestara franjevki i ostalih članova Franjevačkog samostana Majke Božje Lurdske u Zagrebu.

Smrt nas lišava dara života. Smrt je jaka. I zbog jačine smrti nijedno ljudsko srce ne može ostati mirno.

Naš pok. fra Ljubo ljubio je Krista i ljubio je one s kojima je živio, radio i molio. Ovih zadnjih nekoliko godina u sebi je podnosio rane tijela, a u drugima liječio rane srca i ni u jednom trenutku se nije prestajao brinuti za korist drugih.

Svojim životom unosio je radost i veselje. Njegov šutljivi pogled bio je ponajprije kontemplacija Boga, zahvala za ono što je bio i što mu je bilo udijeljeno, ali isto tako i opomena onima koji su mogli dati a nisu.

Danas možemo zahvaliti Bogu, njegovim roditeljima, braći, sestri i rodbini za dar koji su dali Franjevačkoj zajednici i vjernicima kojima je služio.

Neka mu nagrada bude u Kraljevstvu nebeskom.

Dragi fra Ljubo, hvala Ti za sve što si učinio, Bogu na slavu i na dobro Božjega naroda!

Oproštajni govor fra Marijana Vugdelije

Dragi fra Ljubo!

Opraštam se od Tebe u ime svih naših kolega. Ovdje iznosim samo nekoliko svojih prisjećanja na lik pokojnoga fra Ljube, po kojima ću ga pamtiti i nakon njegova odlaska na drugi svijet.

Prvi put smo se susreli i upoznali pred 44 godine u našem samostanu u Sinju. Te davne 1963. godine u naše sjemenište upisao se veliki broj novih sjemeništara među kojima je bio i Ljubo Mislim. Od prvih dana mi je upao u oči po svom karakterističnom iskrenom, nepatvorenom grohotnom smijehu, koji je bio plod njegove jednostavnosti i prostodušnosti i znak odsutnosti svake malicioznosti i perfidnosti u njegovu biću. Zato nam je svima uvijek bio drag i po tome ćemo ga pamtiti.

U školi je bio posebno uspješan u učenju hrvatskoga jezika i književnosti. Bio je rođeni pripovjedač, što je posebno dolazilo do izražaja u njegovu izlaganju pročitane lektire i u sastavljanju pisanih zadaća, zbog čega je uvijek dobivao pohvale. Tako je u drugom razredu gimnazije bio dobitnik

općinske nagrade za najbolje sastave. Ova njegova sposobnost će kasnije doći do izražaja u pokretanju i uređivanju župskih listova.

Ljubo je bio i vrsni glumac. U svim priredbama koje smo mi priređivali i davali kao gimnazijalci i bogoslovi, Ljubo je uvijek imao važne uloge, koje je s izuzetnom suživljenošću znao maestralno odigrati, kao pravi glumac. Posebno mi je ostala u sjećanju njegova dramatična uloga Jude u skazanju "Isusova muka", koju su naši studenti godinama izvodili po našim župama u domovini i inozemstvu.

Ljubo je bio dobre i pomirljive naravi. Nije bio konfliktna osoba i stoga nije mogao imati neprijatelja. U travnju ove godine u jednom razgovoru mi reče: "Evo, ja i ti se poznamo preko četrdeset godina, mnogo vremena smo kao đaci i studenti živjeli zajedno, a nikada se pravo nismo priručili!" Time nije želio kazati da smo se mi uvijek i u svemu slagali, nego da ta razlika stajališta nikada nije dovela do zahladnjenja ili prekida odnosa. Vjerujem da je Ljubo to isto mogao kazati i o svom odnosu sa svim drugim našim kolegama. I to je znak njegove dobrote i plemenitosti.

Nakon jedanaest godina školovanja nas dvanaest kolega bili smo 1974. zaređeni za svećenike. Živeći u burnom i izazovnom pokoncilskom vremenu, u našoj skupini nije bilo većih poremećaja. Svi smo ostali vjerni svom franjevačkom i svećeničkom pozivu. Iako smo nakon ređenja bili razmješteni na različite službe i u različita mjesta, uvijek smo nastojali brižno njegovati kolegijalne odnose. U tu svrhu smo se svake godine za vrijeme godišnjih odmora nastojali okupiti na jednom mjestu i tako osvježiti i osnažiti našu povezanost. Iako smo kao tipovi posve različiti, mi smo se prihvaćali i uvažavali u našoj različitosti, i kao takvi odlično kao kolege funkcionirali.

Tvojim odlaskom simbolični apostolski broj 12 u našoj skupini je narušen. Nedostajat ćeš nam. Mi ćemo se i dalje nastojati okupljati svake godine. Tvoje ime i Tvoj duh bit će s nama. Nećemo Te zaboraviti!

Svojim redovničkim i svećeničkim pozivom sav svoj život uložio si u ostvarivanje naloga uskrslog Krista: "Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeci ih čuvati sve što sam vam zapovjedio!" (Mt 28,19-20). Vjerujem da te je Gospodin za taj velikodušni i plemeniti rad već stotruko nagradio pripuštajući te u prostranstva svoje radosti, svjetlosti i mira. Počivaj u miru Božjem! Amen!

† Ivan Vlašić

Dana 24. kolovoza 2007. godine u osamdesetosmoj godini života, okrijepljen svetim sakramentima, blago je u Gospodinu preminu Ivan Vlašić, otac našega fra Krste.

Pogrebni obred održao se na groblju Sovići-Gorica, u subotu, 26. kolovoza 2007. godine.

† Božo Čavka

U kninskoj bolnici, 17. kolovoza 2007. godine, okrijepljen sakramentima umirućih, u 73. godini života, preminuo je Božo Čavka, otac našega fra Ante.

Sprovod je bio 19. kolovoza 2007. u rodnom Kijevu. Sprovodne obrede i misno slavlje predvodio je fra Petar Klarić, gvardijan samostana u Kninu. U koncelebraciji, s o. gvardijanom, bilo je preko 35 svećenika i 8 časnih sestara. Veliki broj Kijevljana, bivših fra Antinih župljana iz Drniša i sadašnjih župljana iz Primorskog Dolca došlo je ispratiti našega Božu na vječni počinak.

Na kraju misnoga slavlja od Bože se oprostio i mjesni župnik fra Tomislav Brekalo. O Boži je rekao: «Bio je skroman, jednostavan ali i odlučan. Bio je zaista otac, radnik, kršćanin, obiteljski čovjek s jakom vjerom u Boga i njegovu providnost. Bio je inteligentan i pratio je mnoga događanja. Bio je čovjek čvrstog karaktera, kao hrast uvijek je uspravan. Znao je svoj smjer života, znao je svoj put koji vodi do Boga. S toga puta nije skretao. Razna događanja i situacije u društvu nisu ga dale pokolebati i uznemiriti. Bog je uvijek bio prisutan u njegovoj kući zato je i bilo blagoslova, sloge, radosti i života. Ljudima čeličnog karaktera, ljudima hrabra duha, odlučnim ljudima, kao što je to bio i Božo, treba zaista odati priznanje i treba ih se spominjati ne samo danas već i u buduće.»

Fra Tomislav Brekalo